

DARBININKAS

LIII NR. 77 SECOND-CLASS Postage paid at Brooklyn, N. Y. PENKTADIENIS - FRIDAY, LAPKRITIS - NOV. 22, 1968 910 WILLOUGHBY AVE. BROOKLYN, N. Y. 11221 10 CENTU

Europoj du didieji rūpesčiai - dėl pinigų, dėl vandens

Stengiasi gelbėti franką. Jaudinasi dėl sovietinės jūrų žvalgybos, kuri gali kontroliuoti JAV-ių laivų judėjimą Gibraltare

Bonnoje lapkričio 20 susitiko dešimties valstybių finansininkai gelbėti Prancūzijos franko ir Anglijos svoro. Didžiausioje grėsmėje frankas. Jo vertė kritė, ir pinigų savininkai skuba frankais pirkti Vokietijos markes, kurios lig šiol tvirtiausia pasaulyje valiuta. Per vieną savaitę į Vokietiją plūstelėjo svetimos valiutos už 1,77 bilijonus dol.

Franko krizės priežastis neiški. Kalbama apie sąmoningą spekuliaciją frankui pakirsti. Vyriausybė nurodė, kad gegužės mėnesio riaušės ir streikai sustabdė gamybos eigą, sumažino eksporto pajamas, davė deficitus. Viena iš priemonių frankui gelbėti galėtų būti jo nuvertinimas. Prezidentas de Gaulle griežtai tam pasipriešino. Kita priemonė, kurios ėmėsi vyriausybė, biudžetė išlaidų mažinimas. Min. pirm. Couve de Murville pasiūlė ir parlamentas lapkričio 20 tyliai pritarė sumažinti biudžetą (31

bilijonų dol.) vienu procentu — apie 400 milijonų. Tačiau biudžetas vis tiek tebelieka su poros bilijonų deficitu. Dar kitos priemonės, kurių žadėjo imtis vyriausybė — siaurinti imo-

Couve de Murville — Prancūzijos ministeris pirmininkas

nės kreditus. Bet tada siaurėja ir gamyba.

Vokietija atskubėjo į pagalbą frankui, numatydamą maiti

kėlimu ar mažinimu pasunkint Prancūzijos valiutos plaukimą į Vokietiją. Nuo markės vertės pakėlimo, kurio norėjo prancūzai Vokietijos vyriausybė griežtai atsisakė. Londone kai kurie viešbučiai nenori imti frankų.

Kokių receptų sugalvos dešimties valstybių finansų išminčiai, posėdžiaudami ir antrą dieną, dar nepaskelbta. Bet pripažįstama, kad franko ir svoro krizė yra tarptautinės reikšmės krizė ir dėl to tarptautiniu mastu taisytina.

SOVIETAI galės kontroliuoti Amerikos laivus Gibraltare?

Nato konferencija kalbėjo apie Sovietų laivyno įsitvirtinimą Viduržemio jūroje. Dabar Amerikos strategai konkrečiau apibūdino tą įsitvirtinimą. Nuo rugsėjo mėn. Viduržemio jūroje yra Sovietų laivas "Moskva" su 30 helikopteriu, kurie medžioja povandeninius laivus. Jie turi visus įtaisus nustatyti povandeninių laivų vietas, gyliui ir rūšiai, nes kiekvienas laivas turi savotišką garšą. Dabar "Moskva" stovi Viduržemio jūros rytuose, bet ekspertai mano, kad "Moskva" (ir tokis pat laivas "Leningrad") gali pajudėti per visą Viduržemio jūrą ir Gibraltaro sąsmaukoj (8 mylios pločio) gali nutiesti dugnu įtaisus, kurie kontroliuos Amerikos povandeninių laivų atplaukimą ir išplaukimą.

Sovietų laivyno jėga Viduržemio jūroje dabar esanti 45-55 laivai, tarp jų 10 povandeninių. Be to, aviacijos nuolatinė bazė su 200 lėktuvų yra Aleksandrijoje — su Egipto ženklais, bet sovietiniais lakūnais.

Amerika ir jos sąjungininkai tegalėjo nutarti Neapoly įsteigti žvalgybos bazę ir stebėti sovietinio laivyno judėjimą. Taktika panaši kaip š. Vietname — lėktuvai stebėjo, kaip Sovietai statė raketų bazes, ir Amerika jas pradėjo bombar-

duoti tik tada, kai bazės buvo įrengtos ir iš jų ėmė šaudyti Amerikos lėktuvus. Sovietinė taktika kita — Sovietai nelaukė, ką Amerikos laivai darys prie š. Korejos krantų. Pačiuo Pseblo pačioje jo žvalgybos eigoje.

DĖL SAIGONO — tyčios ar netyčios nesusipratimai Paryžiaus derybose?

N.Y. Post staiga ėmė aiškinti, kad būtų didelė "gėda", jei Nixono vyriausybė pakeistų Amerikos delegacijos vadovą Paryžiaus derybose. Kitos dienos, lapkričio 20, Daily Column bendradarbis Paul Scott pateikė informaciją, iš kurių aiškėjo tas susirūpinimas dėl delegacijos vadovybės Scott nurodė tokius pokalbius tarp Amerikos ir P. Vietnamo atstovų dėl tų Paryžiaus derybų:

1. Saigone atstovas Bunkeris pranešė prezidentui Thieu, kad š. Vietnamas priėmė P. Vietnamo siūlymą trijų konferencijai Paryžiuje — Hanoi, Washingtono, Saigono.

2. Paryžiuje atstovas Harrimanas kalbėjosi su P. Vietnamo stebėtoju Pham Dang Lam. Harrimanas pareiškė, kad bus ne trijų šalių konferencija, bet keturių. Išlaisvinimo frontas dalyvaus kaip ketvirtoji šalis. Į Lam pareiškimą, kad Hanoi sutiko su P. Vietnamo siūlymu trijų šalių konferencija, Harrimanas atsakė: "Hanoi jūsų siūlymo nepriėmė, ir mes net neprasėme, kad jį priimtų. Jūsų vyriausybė visam Pietų Vietnamui neatstovauja, pone atstove, ir jūs turėtumėt tai atsiminti".

Spalio 29 pranešimas apie šį pokalbį pasiekė Saigoną.

3. Vėl Saigonas. Prezidentas Thieu, nuvykęs pas atstovą Bunkerį, perdavė jam Lam pranešimą, tardamas: "Gal jūs

Ir lapkričio 2 prezidentas Thieu paskelbė, kad delegacijos į Paryžių jis nesuikčia.

4. Iš Saigono Bunkeris telegrafavo į Washingtoną dėl pasikalbėjimų katastrofiškų vaisių. Po poros valandų Bunkeris jau buvo vėl pas Thieu. Perdavė prezidento Johnsono pareiškimą: Bunkeris kalba prezidento pavestas ir kad Bunkerio pareiškimas yra tikras. Kelis kartus perskaitęs pranešimą, Thieu kalbėjo Bunkeriu: "Mes į Paryžių nevyksime, kol išsiaiškinsime, kas atstovauja ambasadoriui Harrimanui. Aš turiu jums priminti, kad jis veda derybas Paryžiuje jūsų vyriausybės vardu".

"Tokia yra derybų maišatis, kurią išrinktasis prezidentas Nixonas paveldi iš Johnsono vyriausybės", baigia informaciją Scott.

(Čia tenka prisiminti, kad A. Harrimanas buvo vienas iš tų dviejų valstybės departamento aukštųjų pareigūnų, kurie pasirašė telegramą atstovui Lodge Saigone su pritarimu perversmui prieš prezidentą Diemą).

Anglies kasyklose užgriuvo 78

— Farmington, W. Va., anglių kasyklose lapkričio 20 sprogimas užgriovė 78 angliakasių 600 pėdų gylyje. Lig šiol su jais nesusisiektą.

KIEK PASAULY ŽYDŲ

Pagal žydų paskelbtą statistiką žydų pasaulyje yra 13,628,000. Daugiau kaip pusė jų gyvena Amerikos kontinente. J. Valstybėse jų yra 5,8 mil., So vietuose 2,6 mil., Izraeli 2,4 mil. Europoje daugiausia yra Prancūzijoje. New Yorko vija yra žydingiausia — 2,5 mil., iš jų 2,3 mil. gyvena pačiame mieste ar priemiesčiuose.

Amerika ir Anglija atsisakė dalyvauti

— Amerikos ir Anglijos atstovai lapkričio 19 atsisakė dalyvauti Sovietų atstovo Jungtinėse Tautose surengtame priėmimo revoliucijos sukakčiai pagerbti. Bet jie dalyvavo Čekoslovakijos priėmimo parlamentui pagerbti.

— P. Vietname komunistai lapkričio 17 apšaudė 10 miestų ir 30 raketų pasiuntė į Amerikos bazes prie Danango.

— Paryžiaus derybose P. Vietnamo delegacijai vadovausiąs viceprezidentas Ky.

— Izraelis lapkričio 19 paskelbė sutinkąs priimti 7,000 arabų, kurie pernai karo metu buvo pabėgę į Jordaniją.

— Atominės sutarties Izraelis nesutinka pasirašyti, kol negauna garantijų, kad jo teritorija bus ginama.

— Mali respublikoje lapkričio 19 kariuomenė be kraujo praliejimo nuvertė prezidentą Modibo Keitą, socialistą.

— J. Valstybių kunigų seminarijose šiemet yra 43,500 klierikų. 1958-60 buvo 49,100.

— Italijos vyriausybė lapkričio 19 pasitraukė. Krašte streikai. Krizė galinti būti labai rimta.

— Cekoslovakijos vyriausybė lapkričio 20 įspėjo nepasiduoti provokacijom, kurios gali kilti ryšium su streikuojančiais studentais, juos remiančiais fabrikų darbininkais, laikraštininkais — jie visi protestuoja prieš Maskvos primestą laisvių varžymą.

— Bolognijos arkivyskupas kardinolas Giacomo Lercaro sausio mėn. atsisakė iš pareigų. Dabar pasirodė knyga, rašyta kun. Bedeschi, kuris nori skaitytosius įtikinti, kad kardinolas buvo priverstas atsisakyti, nes jis kritikavo...Vietnamo bombardavimą.

— Texas 68 kunigai kreipėsi į popiežių, kad nušalintų arkivyskupą R. E. Lucey, kuris yra 77 metų.

— J. Tautose lapkričio 19 kom. Kinijos priėmimą rėmė 44 valstybės (pernai 45, užpernai 46), prieš buvo 58 ir susilaikė 23. Šiemet kom. Kininija gynė ne Sovietų Sąjungą, bet Albaniją.

Sovietai gali aplenkti Ameriką?

— Amerikos ekspertai teigia, kad Sovietai gali savo kosmonautus pasiūsti apie mėnulį gruodžio 8 — dviem savaitėm anksčiau už Ameriką.

Prancūzai grįžta

— Prancūzija grįžta į karinį bendradarbiavimą su Nato — jos laivai dalyvavo Viduržemio jūroje kariniuose Nato pratimuose.

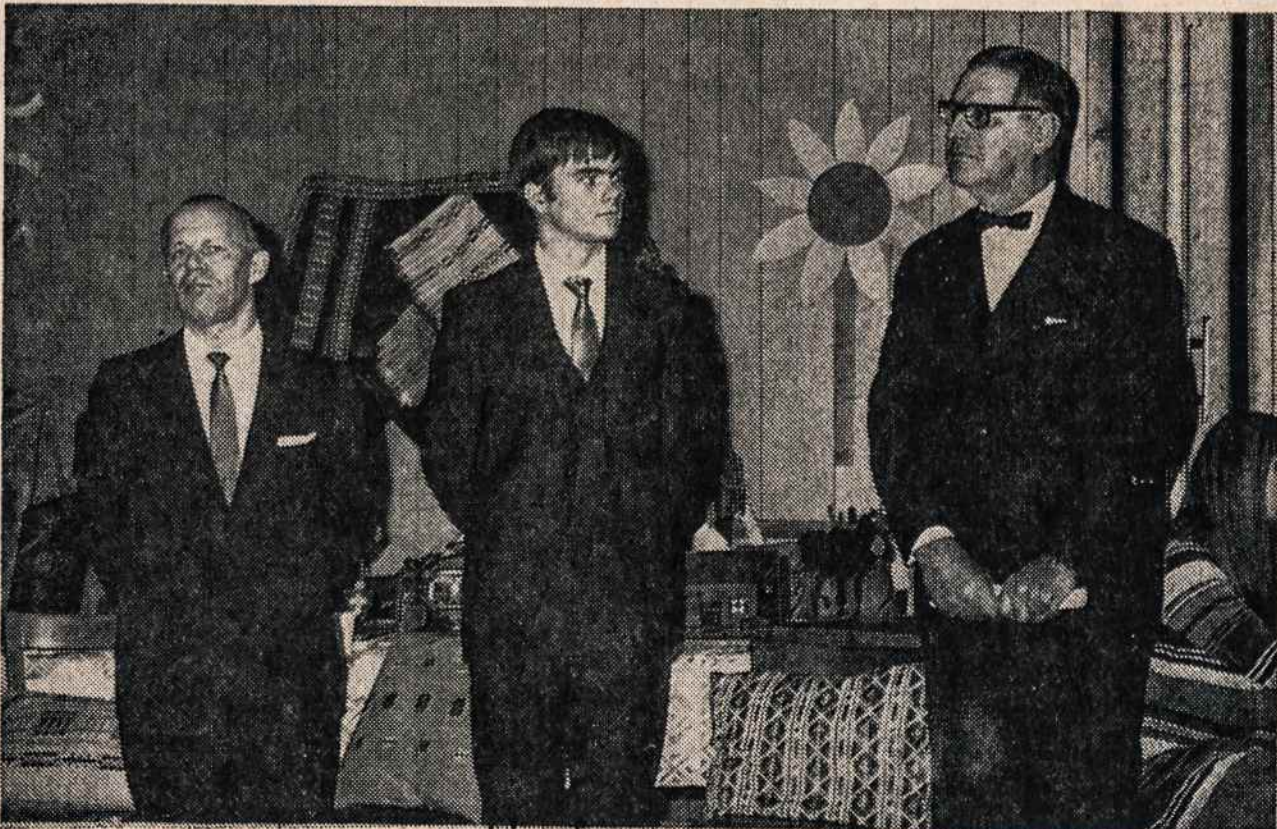
— Prancūzija iššovė pirmą savo balistinę raketą iš panirusio povandeninio laivo.

— Paryžiuje derybos tarp Amerikos ir š. Vietnamo sustojusios jau trečia savaitė.

— Washingtonas ir Bonna lapkričio 19 išsiskyrė dėl Vokietijos plano prekybai su Anglija. Planui pritarė Prancūzija ir kitos europinės bendruomenės valstybės, o Washingtonas planą pavadino "diskriminaciniu".

— Ispanijos sutartis su Amerika dėl bazių baigiasi kovo mėn. Vyriausybė grasina sutarties neatnaujinsianti, nes jos politika reikalaujanti pereiti į "neutrališias" valstybes. Prieš pietu stoji kariuomenė.

— Gub. Rockefelleris, kaip dabar išaiškėjo, demokratų buvo kalbinamas būti jų kandidatu į viceprezidentus. Tas siūlymo nepriėmė.

Tautodailės parodoje New Yorke (žr. 8 pusl.) — iš k. mokytojas A. Samušis, stud. A. Šimukonis, generalinis konsulas A. Simutis.

Europa Dievą tiki, bet Velnio — ne

Galuppo tyrimai duoda pagrindą susimąstyti, kiek Europos gyventojų masė tebėra krikščioniškos dvasios

Gallupo instituto tyrinėjimų apytikrą teisingumą akivaizdžiai rodė lapkričio 5 rinkimų duomenys. To patikimumo skatinami, sustojame ir prie kitos Gallupo anketos — apie žmonių religinę galvosėną bei moralinę padėtį Europoje.

Gallupo anketos tyrė dešimtį kraštų: Angliją, Olandiją, Švediją, Sveicariją, vakarų Vokietiją, Norvegiją, Prancūziją, Suomiją, Austriją ir Graikiją. Anketos bendrosios išvados tokios:

— 1. Religinė sąmonė, tikėjimas smunka. 2. Moralė taip pat šlyja. 3. Garbingumas nyksta. 4. Laimingų surasti daros vis sunkiau. 4. Minties, dvasios ramybė yra retenybė. 6. Mažakas tiki Velnią.

— daugumas tebetiki Dievą ir taria, kad inteligencijos, pažinimo ir sveikatos standartai gerėja, auga.

Atskirais klausimais anketos atsakymai:

— Dėl to Velnio: devyniuose kraštuose daugumas velnio buvimu netiki, pažymėtina Prancūzijoje. Tik Graikijoje tiki dauguma (67 proc.) — tiki, kad jis realiai yra. Graikai taip pat yra išskirtinė dauguma, kurie tiki, kad yra pragaras (62 proc.). Kad yra dangus, tokių yra daugiau visur; mažą tikinčių reinkarnacija.

Tarp kraštų, kurie labiausiai tiki Dievo buvimą, yra Graikija (96 proc.), ir mažiausias Dievą tikinčių skaičius yra Švedijoje (60 proc.). Anglija yra vidury — 77 proc. Anglijoje tarp tų, kurie pasisakė esą katalikai, Dievą tikinčių esą 90 proc., kurie pasisakė esą anglikonų bažnyčios nariai, Dievą tikinčių skaičius mažesnis — 78 proc.

— Moralės reikalai: visuose kraštuose reiškiami nuomonė, kad garbingumo standartai toli nuo gerėjimo. Anglijoje pusė apklaustųjų mano, kad pasaulis daros vis mažiau garbingas. Švedai mažiausiai tuo garbingumu tiki — net 54 procentai mano blogėjant.

— Dėl laimės: kai žmonės buvo klausiami, ar jie yra lai-

mingesni, nei buvo anksčiau, — tik graikai ir prancūzai linko atsakyti taip. Pusė šveicarų negalėjo to nė suvokti, o švedai drauge su suomiais galvojo, kad laimingųjų sutikti daros vis sunkiau.

— Dėl divorsų: ar divorsai turėtų būti lengviniami ar pasunkinti? Švedų dauguma mano, kad esamos padėties keistai nereikia (62 proc.). Taip manančių Graikijoje tėra tik 10 proc. Anglijoje 30 proc. pasisakė už lengvinimą, 29 už esamos padėties palikimą, 26 proc. už pasunkinimą. Tik 7 proc. pasisakė už tai, kad divorsai iš viso nebūtų leidžiami. Prancūzijoje 37 proc. norėjo lengvesnių divorsų įstatymų, 27 pasisakė už griežtesnius, 22 už esamą padėtį.

Vienas iš paskutinių klausimų buvo:

— Ar gera ar bloga idėja yra padidinti mokesčius atsilikusioms kraštams paremti? Atsakymas iš visų kraštų, išskyrus vieną, — "idėja bloga". Tik graikai manė, kad gera. Anglai iš viso prieš mokesčių kėlimą (86 proc.). vos 8 procentai tesusirado už.

Galima žiūrėti į tas anketas kaip į žaidimą. Galima sakyti, kad jose iškreiptas tikrovės veidas. Bet kad iškreiptas, įrodyti tegalėtų tokia pat kitų daroma anketa. Kol tokios kitos ir priešingos nepaskelbta, belieka ties Gallupo išvadom susimąstyti. Būtent:

Viena, jei Europa tebeturi pretenzijų vadintis krikščioniškos civilizacijos atrama, tai pagrindas tom pretenzijom silps-ta: praeityje buvusi krikščioniška civilizacija dabar masėje virtusi likučiais.

Antra, ūkinio progreso eiga (Švedija) toli gražu nėra patenkinti žmogaus ir nėra padariusi jo laimingesnio negu ten, kur didesni nepritekliai (Graikija). Tai ženklas, kad su geresniu ūkiniu gyvenimu didėja ir žmogaus reikalavimai, kuriuos patenkinti daros vis sunkiau — kaip tos žvejo žmonos, kuriai tarnavo stebuklingoji aukso žuvelė. Su ūkinės pažangos augimu nebūtinai auga artimo meilė (tik graikai pasisakė už atsilikusių rėmimą!). O kur žmogus viso ko centre pastato save, ten jis jaučiasi dar nelaimingesnis.

Trečia, jei sakoma, kad europinis žmogus "emancipuojasi nuo Dievo ir nuo Velnio" ir tampa "sau žmogus", tai šitas "emancipacijos" kelias gresia akligatviu. Tai kelias į susi-naikinimą, po kurio turi ateiti nauja era — po egoizmo turi ateiti era, reikalaujanti aukos; po netikėjimo turi ateiti tikėjimo era, kuriantį savus mitus ir savus dievus. Ji gali ateiti ne būtinai gera valia, gali ateiti mažumos pavartota daugumai prievarta. Jaunosios generacijos revoltas prieš dabarties generacijos žmogų gali iš dalies rodytis pirmais žingsniais į naują erą.

Čia atmintyje kyla vyks. F. Sheeno priminimas apie Kryžiaus ir Kristaus neišskiriamumą. Esą dabar pasaulyje Kristus ir Kryžius yra perskirti. Vakaruose yra Kristus, bet be Kryžiaus, Rytuose yra Kryžius, bet be Kristaus. Sheenas sako, kad Kristų lengviau gali priėti tas, kuris neša Kryžių, nors be Kristaus, negu tas, kuris taria nešas Kristų, bet be Kryžiaus...

Buvo kalbama anketoje apie Europą. Tas pačias mintis tardamas apie Ameriką, rizikuotum pažėisti jos tradicinį nusi-teikimą "keep smiling". Gal gi čia ne taip, kaip Gallupas rodo Europoje?

Mrs. Walter Varney Magee, General Federation of Women's Clubs pirmininkė, Lietuvių Moterų Klubų Federacijos suvažiavime lapkričio 30 New Yorke Waldorff Astoria pasakys pagrindinę kalbą.

VAIKAI KENCIA už tėvų nuodmes.

New Yorko vaikai kenčia dėl New Yorko "miesto tėvų" kaltės — dėl jų laiku nelikviduoto streiko. Vaikai dabar turės eiti į mokyklas tom dienom, kurios normaliai būdavo jiems laisvos — lapkričio 29, gruodžio 26, 27, 30, 31, vasario 12 ir 4 dienas iš Velykų įprastinių atostogų. Be to, per 14 savaitių, nuo lapkričio 25 iki kovo 7, kasdien turės pamokose išbūti 45 minutes ilgiau.

Latvijos nepriklausomybės 50 metų minėjime lapkričio 17 d. High School of Fashion Industries salėje New Yorke giedamas Latvijos himnas. Nuotr. B. Rozitis

Latvijos praeitis ir dabartis

Latvijos nepriklausomybės 50 metų sukakčiai Laisvės Žiburys davė visą angliškąją transliaciją lapkričio 17, paruoštas Nastutės Umbrazaite.

Latvių keliai į nepriklausomybę pirmojo pasaulinio karo gale panašūs kaip lietuvių ir kitų rytų bei vidurio Europos tautų: Lietuva paskelbė savo nepriklausomybę 1918 vasario 16, Estija 1918 vasario 24, Čekoslovakija tu pat metų spalio 28, Lenkija lapkričio 11, Latvija lapkričio 18.

Likimas tų valstybių vėl priklausė nuo panašių veiksnių — su antrojo pasaulinio karo pradžia jos vėl buvo pavergtos. Vergijoje tebėra ir turi pakelti prievartavimo įvairius veiksmus. Iš N. Umbrazaite radijo pranešimo suminiame kar' kuriuos konkrečius duomenis apie Latvijos gyvenimą okupacijoje, kai jį palygini su nepriklausomybės laikais.

Bendras planas siekia tiesiogiai ar netiesiogiai Baltijos valstybes totaliai įjungti į SSSR, paneigiant tautines tradicijas ir palaipsniui naikinant turtingą kultūrinį palikimą.

Rusifikacija baltiečiams nėra naujas dalykas. Senieji žmonės Latvijoje gerai atsimena Aleksandro III laikus... Kas dabar nauja, tai žiaurumas, kuriu rusifikacija vykdoma — latvių inteligentijos pavergimas marksistine-leninistine mažumi. Naujas ir grėsmingas taip pat rusų plūdimas į Latviją, kur gyvenimo sąlygos — nors tai gali skambėti keistai — tebėra daug geresnės nei pačioje Rusijoje.

Kai rusų kalbai teikiama pirmenybė mokyklose prieš latvių kalbą, tai tuo norima atgrasyti nuo latvių kalbos vartojimo viešiesiems reikalams. Universitetinius darbus, ypač daktaro laipsniui gauti turi rašyti rusiškai.

Latviai New Yorke atšventė savo nepriklausomybės 50 m. jubiliejų

New Yorke mieste, erdvioje Fashion Industries mokyklos salėje (225 W. 24 St.), lapkričio 17 latviai iškilmingai atšventė savo nepriklausomybės 50 metų jubiliejų.

Įžangoje „Pie brivibas pieminekla“ — Prie laisvės paminklo, meniškai išpuostomis paveikslų dekoracijomis, šviesų kaitaliojimais, protarpiais — arfos skambėjimais ir newyorkiečių vaikų deklamacijomis, pailustravo latvių tautos istorijos gyvenimą. — Paskui sekė vėliavų įnešimo eiseną, bendruomenės, organizacijų, skautų, vadovų ir chorų atstovai. Maldą atkalbėjo liuteronų kun. R. Zarins. Choras sugiedojo Latvijos himną. Pagrindinis kal-

Pagal sovietinę statistiką per paskutinius 2-3 metus Latvijoje radijo visų programų 23 proc. tebuvo latvių kalba; o visų filmų latviškai tebuvo 5 proc.

Tik 65 proc. visų laikraščių yra latviški, ir tik 56 proc. visų knygų yra latviškos. Bet ir latviškai rašantieji turi pasiduoti direktyvoms iš Maskvos: pati latvių rašytojų sąjunga tėra Sovietų rašytojų sąjungos padalinys, Kremliaus diriguojamas.

Jei kalbama apie genocidą, apie svetimo elemento infiltraciją, tai statistika rodo:

— 1935 Latvijoje gyventojų buvo, beveik 2 mil.; tarp jų 75,5 proc. latvių. Tuo tarpu 1966 gyventojų yra 2,25 mil. ir latvių tik 58 proc.

— Sostinėje, Rygos mieste, 1935 buvo 63 proc. latvių gyventojų. Dabar latvių tėra mažiau kaip pusė, nors gyventojų skaičius padvigubėjo.

Religinis gyvenimas Baltijos kraštuose atsidūrė katakombų lygyje. Jokių religinių leidinių-periodikų, knygų. Jokis religinis mokymas neleidžiamas iki vaikai sueina 18 metų amžiaus. Latvijos liuteronų bažnyčia neteko daugumos savo kunigų. Rygoje arkivyskupo katedra buvo uždaryta 1959 gegužės mėn. ir dabar paversta koncertų sale; kitos bažnyčios — šokių salėm.

Latvijos ortodoksų bažnyčia buvo priversta atsirišti nuo Konstantinopolio patriarcho ir paklusti Maskvos patriarchui. Ortodoksų katedra buvo atimta 1961 ir paversta pnetarijūm bei restoranu.

Nepriklausomybės pradžioje, 1922, Latvija buvo įsivedusi privalomą pramonės, o iš dalies ir žemės ūkio darbo žmonių ir jų šeimų draudimą. Buvo paspartintas gydytojų paruošimas — 1922 Latvija turėjo 784 gydytojus, o 1937 jau

bėtojas buvo prof. dr. Peteris Lejinš. Paskui buvo amerikiečių valstybininkų ir senatorių sveikinimai telegramom; taip pat telegrama sveikino Lietuvos gen. konsulas A. Simutis, estai ir „Batunas“.

Latvijos nepriklausomybės jubiliejų užbaigė didingu koncertu, kuriame dalyvavo „Daugavas Vanagu“, New Yorke ir New Brunshvick jungtiniai chorai. Visos dainos dailiai nuskambėjo, ypač „Tevijai, kantate“ — Kantata Tėvynei.

Brolių latvių buvo susirinkę per 1500. Jų tarpe buvo kiek lietuvių — tautiniais drabužiais pasipuošusi Nastutė Umbrazaite, T. B. Ramanauskas, O.F. M. ir kt.

penkis kartus daugiau. Taigi ir sveikatos aprūpinimas buvo geriau įmanomas.

Jei Sovietai mėgna sudaryti įspūdį, kad Sovietų Sąjunga esanti socialinio teisingumo ir ūkinės gerovės sistema, tai tą sistemą demaskuoja ta pati statistika. Būtent:

— 1962 gydytojai, medicinos kitas personalas, mokytojai savo atlyginimu buvo prilyginti maždaug pramoninio darbininko atlyginimui. Gydytojas, nors būtų dirbęs 10-25 metus, gavo 95 rublius miestuose, 110 kaimuose. Bet toks atlyginimas ir darbo žmogui yra menkesnis nei nepriklausomoje Latvijoje. Nepriklausomybės laikais darbininkas už mėnesio uždarbį galėjo gauti tris kostiumus; dabar — reikia pusantro mėnesio vienam kostiumui uždirbti.

Toks yra gyvenimo standartas okupacijoje, kuri trunka jau 28 metai, nors tarptautinės teisės nepripažinta; Jungtinių Valstybių vyriausybės pasmerkta.

Toks yra gyvenimo standartas okupacijoje, kuri trunka jau 28 metai, nors tarptautinės teisės nepripažinta; Jungtinių Valstybių vyriausybės pasmerkta.

SOVIETŲ GENEROLAS šaukiasi laisvės ir demokratijos

Kas jis? Sovietų valdžiai — psichinis ligonis. Sovietų eiliniam žmogui — keistas originalas. Sovietinės prievartos dusinamam kūrėjui — laisvės šauklys. Užsieniečiui stebėtojiui — savotiška mįslė.

Tylus, santūrus Frunzės karinės akademijos kibernetikos profesorius generolas majoras Petras Grigorenko nei iš šio, nei iš to 1961 „rinkimuose“ ir aukščiausia sovietų emė siuntinėti Maskvos balsuotojams „atvirą laišką“, prikišdamas Maskvos kandidatui, kuriu buvo ne kas kitas, o Nifita Chruščiovas, nerimta ir dažnai žalinga veikla. Kaip žinome, Chruščiovas nepėkščias ir j. gen. maj. Grigorenko priekaištas neliko skolingas. Grigorenko staiga atsidūrė Tolimuosiuose Rytuose. Bet ir iš ten jis nesiliovė rašinėjęs antivyriausybinius „atvirus laiškus“.

Kas beliko Chruščiovui su tokiu nenuorama kibernetikos profesorium ir generolu daryti? Kas nors reikėjo daryti. Ir 1964 liepos 17 sovietų aukščiausio teismo karinė kolegija gen. maj. Grigorenko pripažino „pakrikusio proto“ ir pasiuontę ir psichiatrinę prieglaudą. Grigorenko laimei, netrukus pats Chruščiovas buvo nusodintas, ir tatai įgalino Grigorenko po 14 mėnesių iš psichiatrinės prieglaudos grįžti į gyvenimą. Grįžimas pasirodė nelengvas. Nors oficialiai jam nebuvo paskelbta, bet faktiškai aiškėjo, kad jis iš gen. maj. yra degraduotas į eilinius, išbrauktas iš sovietų armijos ir atimta jam pensija. Nežinia, kuriu pagrindu, tačiau jam buvo mokamas trečdalis jo generoliškos pensijos.

Ryšium su šiomis skriaudomis Grigorenko pradėjo ieškoti teisybės sau pačiam ir bombarduoti Brežnevą ir Kosyginą,

KADA ATsirADO LIETUVOJE KOMUNISTŲ PARTIJA

Sovietinė spauda paskelbė dokumentus, kurie griauja seng komunistų mitą

Nors komunistinių jubiliejų rengėjai Lietuvoje ir didžiai stengiasi įtvirtinti dabartinės kartos sąmonėje „Lietuvos komunistų partijos“ mitą, bet neiškędami nepasigrožėję „relikvijomis“, Vilniuje leidžiamų Jaunimo Gretų ir Svyturio žurnalų puslapiuose išdėstė dokumentus, įrodančius, kad 1918 metais jokios Lietuvos komunistų partijos dar nebuvo ir ne tokia partija buvo sumanyta įsteigti.

Jaunimo Grefose yra paskelbta poros lapelių — „pirmojo suvažiavimo užrašų“ — nuotrauka. Juose aiškiai galima perskaityti, kad:

„Suvažiavimas pripažįsta save teisėtą pirmu Lietuvos ir Baltarusijos pirmos okupacijos Komunistų suvažiavimu“.

„Delei Lietuvos ir Baltarusijos Komunistų partijos Centro biuro apskaitos priimta tokia rezoliucija“...

Kitame lapelyje: „Rezoliucija organizavimosi klausimu priimta per 1-į Lietuvos Baltarusijos 1-os okupacijos komunistų partijos suvažiavimą“.

Taigi, ne Lietuvos, o Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partija tuos raštus rašantiems buvo jau esamas (Maskvoje „įsteigtas“) dalykas.

Iš II užrašų punkto matyti, kad jau buvo „Lietuvos ir Baltarusijos komunistų partijos centro biuras“, jis kažką kažkur veikė jau anksčiau, o ir atrodė, kad Vilnių susirinku-

Toks yra gyvenimo standartas okupacijoje, kuri trunka jau 28 metai, nors tarptautinės teisės nepripažinta; Jungtinių Valstybių vyriausybės pasmerkta.

siem jau pateikė savo veikimo apskaitą. „L. ir B.“ pavadinimas, pasirodė, tikrai jau buvo atvežtas iš rytų, ir, anot Svyturio paaiškinimų, tame susirinkime buvo tik „iformintas“. Tas pavadinimas „veikė iki 1920 metų rudens“. Taip ir pats partijos istorijos instituto direktoriaus pavaduotojas Rokas Maliukevičius patvirtino, kad „Lietuvos komunistų partija“ atsirado tik 1920 metų rudenį, kažkur Rusijoje, kai 1918 metais numatyti planai buvo jau sugriuvę, kai Maskvai nepavyko tada prisijungti Lietuvą, suplaktą į vieną katilą su Gudija (Bielorusija).

Svyturys paskelbė ir kitą raštelį iš to 1918 metų susirinkimo, kuris dar aiškiau liudija, kad visa ta Lietuvos ar Lietuvos ir Bielorusijos partija buvo sudaryta, kaip ir daugelis kitų bolševikinių planų — „iš lubų“. Tas raštelis — tai kažkas, kas turėjo atstoti narių sąrašą. Užrašyta: „Kom. Partijos Lietuvos ir Baltarusijos buvo: 1) Vilniaus raiono (miesto Viln. ir aplinkui) — 16 grp. 200 nariu. 2) Kauno — Ukmergės ir Košedo... raiono: 10 grup. 150“. 3) Žemaitija ir Pakurša: 15 grp. 200...“ Ir taip toliau.

Iš tokio „dokumento“ istorikai dabar daro išvadas, kad suvažiavime dalyvavo 34 delegatai, atstovavo 59 partinės organizacijos, kurios vienijo apie 800 narių...

Jeigu taip būtų buvę, tai išeitų, kad paskui, per 20 pogrindinio veikimo metų, komunistai nesugebėjo padidinti savo narių skaičių nei dvigubai nei 1940 metais; jai prie val-

(nukelta į 3 psl.)

J. B. SHALINS-SALINSKAS — Laidotuvių direktorius. 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way Sta.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios nemokamai visose miesto dalyse. Tel. Virginia 7-4499.

VAITKUS FUNERAL HOME. Notary Public. 197 Webster Ave. Cambridge Mass. Pranas Vaitkus, laidotuvių direktorius ir balsamuotojas. Moderniška kopyčia šermentis laikai. Aptarnauja Cambridge ir Bostoną. TR 6-6434.

JOSEPH GARSZVA — GRABORIUS, BALSAMUOTOJAS. 2 modernios kopyčios. 231 Bedford Avenue, Brooklyn, N.Y. 11211; EV 8-9770.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni kopyčia, Air-conditioned. A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

STEPHEN AROMISKIS (Armauskas) — Graborius-balsamuotojas. Moderni kopyčia. 423 Metropolitan Avenue Brooklyn, N.Y. 11211, EV 7-4335.

THEODORE WOLINNIN, INC. — E. Joseph Zebrowski, laidotuvių direktorius. Moderni kopyčia. 123 E. 7th Street, New York, N.Y. GR 5-1437.

FRANK J. VOGEL laidotuvių direktorius — McCue Funeral Home. Kopyčios gaunamos, kur tik reikalingos. 390 Autumn Ave., Brooklyn, N.Y. 11209; tel. 211-9904.

KARLONAS FUNERAL HOME — 280 CHESTNUT STREET, NEW BRITAIN, CONN. Tel. BA 9-1181.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius. 426 Lafayette St., Newark, N.J. 07102; tel. MARKET 2-0121. Paruosiamos garbingos laidotuves. Modernios kopyčios, oras vedinamas.

N. F. WALKER, Inc. Laidotuvių direktoriai. Daug vietos automobiliams statyti. 81-84 80th Street Woodhaven, N.Y. 11421, (2112) MI 2-4343 ir 2059 Merrick Ave. Merrick, N.Y. 11366 (916) FR 5-0503.

GREEN CORNER RESTAURANT — Frances C. Saiduks savininkas. Jauki vieta maistui praeitui laikui. Čia vietos neturintys svečiai pasikarbėti, pasivaikinti. Pravažuojantieji ar atvykantieji į Waterbury, susisiekia su sūkus savišką įvairiausi vienuolai ir importuoti geriniai. 34 Green Street, Waterbury, Conn., Telex. (203) 764-9990.

RIMOS IR JUOZO BRUZŲ vienintelė lietuviška siuntinių įstaiga didžiajame New Yorke, atlieka visus patarnavimus suaugant siuntiniams ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Greitas patarnavimas — zemos kainos. 370 Union Ave., Brooklyn, N.Y. Telef. EV 4-4952.

JOHN ORMAN AGENCY / Insurance - Real Estate. Narių pirkimo, pardavimo ir visais reikalais kreipkitės į mūsų įstaigą. Pildomi mokesčiai, vaistinės ir federalinės valdžios mokesčių (Income Tax) pareiskimai. — 110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; tel. Virginia 6-1800.

ANDRIUS ARMONAS, statybininkas — Long Islande stato įvairaus dydžio naujus namus, kuriuos galima tuoj įsigyti. Priimam užsakymus pastatyti pagal pirkėjo pageidavimus ant mūsų arba pirkėjo žemes. Statybą atliekam sąžiningai pagal susitarimą už labai prieinamą kainą. Tel. (516) AN 1-2664.

VYTAUTAS MAZELIS, fotografas — vestuvės: spalvota ir juoda baltai (gali vykti ir į kitus miestus), portretūra, meno darbų nuotraukos ir kitu foto patarnavimai. 422 Menahan St. Ridgewood, N.Y. 11237; Tel. HY 7-4677.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia ir Albertas Radžūnas, sav. 36-38-40 Stagg St. Brooklyn, N.Y. 11206; ST 2-5938.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance, Apraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds—pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven N.Y. 11421; VI 7-4477.

JUOZO MISIŪNO GERIMŲ KRAUTUVĖ — Galima gauti įvairiausios rūšies amerikiečių ir importuotų gerimų. Didžiausias pasirinkimas degtinėms ir vyno. 103-55 Lefferts Blvd. Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. VI 3-3544.

S & G MAISTO KRAUTUVĖ. Antanas Vaitkus, vedėjas. 84-09 Jamaica Ave. Woodhaven, N.Y. 11421, VI 9-5077; 340 Grand St. Brooklyn, N.Y. 11211, ST 2-4329. Papigintom kainom priimame užsakymus vestuvėms ir pobūviams. Pristatom į namus liet. šiklandžius, sūrius. We take all orders special price for Weddings and Parties. Home-made Bologna.

SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 200 Orchard St. New York, N.Y. 10002, AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems—importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės, maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai—geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Užleikite ir įstikinsite!

C. A. VOKET — LIETUVIS ADVOKATAS — 41-40 74th Street Jackson Heights, N. Y. NE 9-6620.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į LIETUVĄ — Mes siūlome nepalyginamą patarnavimą. Firma Union Tours egzistuoja nuo 1931 m. Per tuos praėjusius 36 metus nei vienas siuntinys nebuvo grąžintas ir nei vienas nežuvo. Mūsų ilgų metų patyrimas leidžia mums ir mūsų kvalifikuotam štabui išpildyti visas pareigas, susietas su siuntinių priėmimu, supakavimu, ir tų siuntinių išsiuntimu. Išmėginkite mūsų patarnavimą ir būsite patenkinti. Mes turime didelį pasirinkimą įvairių siuntinių daiktų — geriausių siuntinių ir tai pigiausiomis kainomis; pas mus gausite viską, ką tik jūs norėsite siųsti draugams ir giminiams. Reikalaukite mūsų nemokamą katalogą — UNION TOURS 1 East 38th St. New York, N.Y. 10016. Aplančiuokite mūsų skyrius: Chicago, Ill. 2219 W. Chicago Ave. 60622; Los Angeles, Calif. — 344 North La Brea Ave. 90036.

DEXTER PARK PHARMACY Wm. Anastasi, B.S. 77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street) Woodhaven, N.Y. 11421 WE DELIVER Michigan 2-4130

Tel. (212) 441-3110 / 896-7743

BESTWAY TRAVEL AGENCY Kelionės plačiame pasauly William R. Best 84-14A Jamaica Avenue Woodhaven, N.Y. 11421

NEW YORK CHICAGO

LITAS Investing Co., Inc.

specializuojasi trumpalaikių paskolų, nekilnojamo turto, ir akcijų biržos srityse. Visos autorizuotos LITO akcijos yra išparduotos. Vadovybės žiniomis tai pirmoji lietuvių suorganizuota bendrovė, kuri akcijas išplatino jas užregistruodama Securities Exchange Komisijoje. — Susipažinimui su bendrovės veikla kviečiame prisiųsti savo adresą, pasinaudojant žemiau atspausdintu blanku.

LITAS Investing Co., Inc. 86-01 114th Street, Richmond Hill, N. Y.

Mielas Pirmininke, Susipažinimui su LITO veikla prašau prisiųsti 1968 m. pirmo pusmečio veiklos apskaitą.

Vardas ir pavardė

Adresas

Zip Code

DAR.

Gen. P. Grigorenko

DARBININKAS

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN, N. Y. 11221

Editorial Office GL 5-7281 • Business Office GL 2-2923

THE WORKER (Title Copyright) by FRANCISCAN FATHERS

Eina nuo 1915 metų.

1951 sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS

Second-class postage paid at Brooklyn Post Office
Published semi-weekly except holiday weeks and July and First week in August
when published weekly.
Prenumeratos kaina \$7.00 — Subscription per year \$7.00

Laikraštį tvarko REDAKCINĖ KOMISIJA.

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami autoriams prašant. Pavardę pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

Laisvės kovos tebesitęsia

Lietuva yra antrojo pasaulinio karo auka. Ši nelaimė yra juo skaudesnė, kad buvo kovota tautų išlaisvinimo šūkiu, gi užbaigta dar didesne vergija. Po antrojo pasaulinio karo Europoje liko pavergtos ne tik Baltijos valstybės, Lenkija ir Čekoslovakija, išsivadavusios iš seno caristinės Rusijos ir kaizerinės Vokietijos jungo, bet ir Rumunija, Bulgarija, Vengrija bei žymi dalis Vokietijos. Vargu kas galėjo tikėtis tokios pabaigos, kai buvo taip griežtai pasmerkta diktatūra bei svertimų žemių grobimas ir iškilmingai paskelbta visų tautų laisvė.

Atlanto charta, paskelbta 1941 rugpjūčio 14, dar tik išliepsnojusi karui, žadėjo kiekvienam kraštui teisę pasirinkti tokį valdymą, kokio norės, ir kiekvienai tautai užtikrinti saugų gyvenimą tarp savo sienų. Prie šios deklaracijos 1942 sausio 1 prisijungė 25 valstybės drauge su diktatūrine Sovietų Sąjunga.

Dar daugiau vilties pavergtiesiems buvo suteikta, kai Atlanto chartos principai buvo padėti Jungtinių Tautų pagrindan. Jungtinių Tautų charta, pakartojusi ir dar tvirtiau pabrėžusi visų tautų lygybę bei laisvę, buvo priimta tuoj po karo pabaigos — 1945 birželio 26 San Francisco mieste. Tačiau visi tie kilnūs pažadai atnešė skaudų nusivylimą. Okupacija, diktatūra ir vergija tebetveria.

Kovoje už Lietuvos laisvę verta prisiminti vienas gana reikšmingas sutapimas. Keturi didieji sąjungininkai — Jungtinės Valstybės, Didžioji Britanija, Kinija ir Sovietų Rusija 1943 lapkričio 1 Maskvoje sutarė steigti Jungtines Tautas visų tautų laisvei saugoti bei ginti

ir taikai užtikrinti. Su tuo visuotiniu siekimu sutapo lietuvių tautos troškimas išsivaduoti iš nacinės vokiečių okupacijos. Kaune to paties lapkričio mėnesio 25 d. įsisteigė Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas — Vlikas.

Vliko pastangos, nors pirmaisiai siekė Lietuvos išsivadavimo, atitiko Vakarų sąjungininkų pagrindinį siekimą: išvaduoti pasaulį nuo nesaugumo, baimės, teroro ir prievartavimo. Nebuvo, rodos, abejonės, kad po Hitlerio pralaimėjimo nebegalės grįžti nei žiauri diktatūra, nei vergiška okupacija. Deja, bolševikinė diktatūra tą idealą klasingai ir įžūliai sutrypė. O sutrypė dėl to, kad Vakarų demokratijos netesėjo savo įsipareigojimų Atlanto chartoje. Bolševikinio fašizmo ir imperializmo smurto vaisiai buvo toleruojami.

Lietuvių tauta tebekencia sunkią bolševikinę okupaciją, karčiai nusivylusi pokarine politika, bet nenustodama vilties susilaukti laisvės dienų. Pavergtiems lietuviams yra didelė pagoda, kad laisvam pasaulyje dar veikia nepriklausomos Lietuvos diplomatinės atstovybės, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas ir kitos laisvini organizacijos. Vienas tėra pageidavimas, kad jos sklandžiai sutartų ir atkakliai priešintųsi bet kokiai koegzistencijos dvasiai bei naujom okupanto užmačiom.

Vlikui, kovojančiam jau dvidešimt penkerius metus už Lietuvos nepriklausomybės atstatymą, linkime ir toliau sėkmės, dėkojame JAV vyriausybei už paramą ir kviečiame visus lietuvius išsilaikyti vienybėje, kovojančioje dvasioje, patvirtinti ir remiant vadovaujančių veiksmų pastangas.

Lietuvos moteris - kariuomenės talkininkė

Šiais sukaktuviniaisiais metais, minint Lietuvos kariuomenės atkūrimo auksinį jubiliejų, negalima praeiti tytomis, nepaminėjus lietuvių moters įnašo lemtingais 1918-1920 kovų metais.

Ziloje praeityje: Lietuvė moteris, iš gilios senovės laikų, niekuomet nebuvo vyro vergė. Ji talkino jam, kaip lygi su lygiu. Sutemų laikuose, priešams Lietuvai puolant, ji kartais su ginklu rankose stodavo savo šalies ginti. Taip susidarė padavimai apie Gražina, Živilę ir kitas legendarines moteris.

1831-1863 m. sukilėlių tarpe sutinkame moteris, tiek iš dvarų, tiek iš paprastų valstiečių bei miestiečių: Emilija Pliaterytė, Teodora Mončiunskienė, Karolina Gouvaitienė ir daugelis kitų buvo kovotojos, talkininkės ir sukilimo organizatorės.

Rusijoje: 1918, naujajai Lietuvai beatsikuriant, matome lietuvių moterį ne tik visuose valstybinių gyvenimo baruose, bet ir greta vyro-kario. Kaip žinome, Lietuvos kariuomenės užuomazga prasidėjo 1917, Rusijoje carą nuvertus. Iš rusų kariuomenės

dalinių išsiskyrė lietuviai kariai, suformuodami savosius bataljonus. Pagrindinis tikslas buvo — grįžti organizuotai į Lietuvą, net su ginklais. Deja, taip neįvyko — teko grįžti paskirai.

Vienas didžiausių vienetų buvo Atskiras lietuvių bataljonas Vitebske (apie 1500 karių), tvarkingai išsilaikęs bolševikinėje suirutėje iki 1918 pavasario. Negausios Vitebsko kolonijos jaunos lietuvių moterys savajam bataljonui talkino. Jos ruošdavo vaidinimus, koncertus, kai kurios dėstė švietimo Laisvės Draugijos įsteigtame liaudies universitete. Kai 1918 pavasarį prasidėjo tremtinių grįžimas į Lietuvą, jiems reikėjo peržengti rusų-vokiečių frontą. Tas perėjimas net vyrams buvo nesaugus; o ką bekalbėti apie moteris. Tačiau, nepaisydama pavojaus, viena mergaitė atvežė Vitebsko bataljono vėliavą, apsijuosusi ją po viršutiniais drabužiais, o kita — bataljono įsakymus ir net keletą revoliučių.

Vilniuje: Tais pat 1918 metais prie Valstybės Tarybos, Vilniuje, buvo sudaryta apsaugos komisija. Kadangi okupantai-vokiečiai dar kietai laikė kraštą, — ko-

misija veikė nelegaliai. Vienas jos rūpesčių buvo registruoti karius, grįžtančius iš Rusijos, kad laiku atėjus būtų galima panaudoti juos būsimai kariuomenei. Tą registraciją vedė kelios jaunos studentės, irgi grįžusios iš Rusijos.

Vyriausybei susikūrus, buvo sudaryta Karo Taryba. Būrelis moterų sumanė prisidėti prie kariuomenės kūrimo. Jos sudarė "Moterų Komitetą Lietuvos Kariuomenei Remti", sutrumpintai vadinamą "Moterų Karo Komitetu" (įsteigtas 1918 spalio mėn.). Šio Komiteto narių pareiga buvo raginti vyrus stoti į Lietuvos kariuomenę, agituojant namuose, susirinkimuose, kavinėse ir kitose viešose vietose, ir registruoti juos. Šio Komiteto pirmininkė buvo energingoji moterų teisių gynėja **Ona Mašiotienė**, narės agitatorė **Ona Mašiotienė**, narės agitatorė **M. Kubiliūtė**, **B. Grigaitė**, **A. Čarneckaitė**, **K. Kudirkaitė**, **J. Markevičiūtė**, **B. Girienė**, **A. Nezabitauskaitė**, **V. Ciurlionytė**, **E. Jacevičiūtė** ir kt. Šis komitetas kreipėsi į Karo Tarybą, prašydamas neatidėliojant steigti gailingųjų seserų kursus. Be to, buvo prašyta, kad Moterų Karo Komiteto atstovė dalyvautų Karo Tarybos posėdžiuose. Gailstingųjų seserų kursai buvo įsteigti, bet Karo Taryba nesutiko įsileisti jų į savo posėdžius.

Lenkų legionieriams pradėjus švaistytis Vilniaus gatvėse, mūsų komendantūros karininkai užmiestyje mokė aukščiausio paminto Komiteto mergaites šaudyti ir granatas mėtyti.

Lietuvos Vyriausybei 1919 sausio 2 persikėlus į Kauną, dalis moterų, dirbusių valdžios įstaigose, persikėlė drauge. Kitos pasiliko sotinėje.

1919 m. Vilniuje Marcelė Kubiliūtė buvo atsakomojuoju redaktorium laikraščio "Nepriklausomos Lietuvos". Per ją ir kitas buvo palaikomi glaudūs ryšiai tarp lenkų okupuotos Vilnijos ir Lietuvos vyriausybės Kaune. Tų moterų pasiūlymų dėka demaskuotas ruošiamas POW (Polska Organizacja Wojskowa) sukilimas Kaune, kurio tikslas buvo užgrobti visos Lietuvos valdžią. Sukilimo organizatoriai buvo sumiuti ir nubausti. Nusipelnusios moterys šioje byloje buvo **A. Čarneckaitė** ir **M. Kubiliūtė**.

Vėliau, Širvintų-Giedraičių operacijos metu pasižymėjo **M. Valieikienė**.

Kovose: Zarasietės seserys ūkininkės **Anėlė Juozėnaitė** ir **Kostė Juozėnaitė**, atėmusios kulkosvaidį iš priešo, pranešė mūsų kariuomenei, kur priešas rengiasi pulti. Prie pasižymėjusių moterų priskaitoma gailstingoji sesuo **Ona Čebelytė**, **Malvina Kaušinytė** ir **Liba Mednikienė**.

Į ypatingą kategoriją tenka įtraukti žinomą rašytoją **Sofiją Čiurlionienę**. Ji dirbo 1919 rudenį kariuomenės švietimo srityje. Skaitė kariams paskaitas pafrontėje ir priešakinėse linijose (požemiuose); važinėjo po visą Lietuvą, žadindama patriotizmą ir rinkdama kariuomenei aukas; rašė "Karyj" ir "Kareivių Laiskuose", Visos ankščiau išvardintos moterys buvo apdovanotos Vyčio Kryžium. Iš viso turėjome 9 moteris, Vyčio Kryžiaus kavaliereis.

1919 pradžioje, Vyriausybei pradėjus kurtis Kaune, visas kraštas buvo ištisas karo laukas. Lietuva prieš iš visų pusių apsupta. Tuo laiku lietuvių moteris parodė didžiausią pasišventimą. **M. Sleževičius** vyriausybei savanorių pašaukus, — motinos, žmonos ir seserys siuntė savuosius į savanorių eiles, aprūpindamos šiltais drabužiais ir maistu, ragino juos kovoti už Lietuvos ir jos žmonių laisvę.

Maitinimo punktuose: Spontaniškai susiorganizavo moterų būreliai, kai kur komitetai vadinami. Ypač pasižymėjo kėdainietės; jų buvo 90 moterų. Į tą ratelį įėjo moterys įvairaus išsilavinimo, tikybos bei tautybės. Tuo metu dėl transporto sunkumo pristatymas laiku kariuomenei maisto buvo beveik neįmanomas. Kėdainių ratelio moterys stovėjo maitinimo punktuose, teikdamos pravažiuojantiems šilto viralo, duonos, mėsos. Joms tekdavo stotyje budėti ištisas paras, bet tas pakeldavo kareivių nuotaiką, nes jie pajusdavo, kad jais visuomenė rūpinasi. Apytikrėmis žiniomis, šis punktas suteikė maistą 14,000 pravažiuojančių kareivių ir pagerino maistą 1,200 ligonių. Analoginiai punktai buvo įsteigti Kaišiadoryse, Vilkaviškyje ir kitose didesnėse vietovėse.

Ona Mašiotienė, Moterų komiteto Lietuvos kariuomenei remti pirmininkė

Seserys: To meto moterys buvo be kompromisų. Pavyzdžiui, mer- (nukelta į 4 psl.)

Komunistų partija

(atkelta iš 2 psl.)
džios atsidūrė, nepriskaičiavo savųjų nė iki pusantro tūkstančio... (Lietuvoj, be Vilniuje, tas skaičius nepajėgė praokti tų "Kariųjų aštuonių šimtų"). Todėl lengviau patikėti, kad 1918 metų "sąrašas" buvo tik įsivaizdavimas.

Būdinga ir tai, kad istorikai, sakydami, kad "pirmajame suvažiavime buvo 34 delegatai (ir šeši svečiai)", mini jų ne daugiau kaip 11 pavardžių, kuriuos aiškiai ar bent maždaug lietuviškai. Kas buvo kiti du trečdaliai "atstovų": juk dabar tą atskleisti nebepavojinga gi? Ar gal tai dar labiau išklaidytų mitą, tvirtinantį, kad "Vilniuje buvo įkurta Lietuvos komunistų partija".

Kaip dabartiniai faktai, taip ir 1918 metų dokumentai patvirtina tik tai, ką Sniečkus pareiškė, būtent, kad tai, kas tebevadinama "Lietuvos komunistų partija", buvo ir yra ne kas kita, kaip "būrys, kuris veikia rusų kompartijos centro komiteto vadovaujamas" — Rusijos įrankis Lietuvai pasiglemžti. (Elta)

Plk. Emilija Pliaterytė, žymi 1831 sukilimo kovotoja

Kartą, lankydamasis Petrapily su savo pusbroliu Adomu Audriu nuvažiavo į lietuvišką parengimą ir labai netikėtai ją ten pamatė. Iš karto abu lyg nudžiugo, bet po trumpo pokalbio kalba nebesimegė Jonas iš jos tiek tesužinojo, kad į Petrapilį atvažiavusi prieš keturis mėnesius dabar gyvenanti pas brolių ir dirbanti vienoj prekybos kontoroj. Minėjo kontoros pavadinimą, kvietė aplankyti, bet adresą taip ir nepasakė. Pasiteiravus, kodėl nustojo rašyti laiškus, pasiteisino adresą pametimu, bet naujai jį gauti nepareišė noro.

Besikalbant orkestras pradėjo groti, ties ja atsirado jaunas vaikinys ir pakvietė šokti. Jonas, nebūdamas didelis šokėjas, kitam šokiui jos nepakvietė. Vėliau matė, kaip, publikai besiskirstant, Elenutė su tuo pačiu vaikinu, su kuriuo daugiausia šoko, drauge išėjo. Greit iš salės išėjo ir Jonas. Jau buvo vėlus laikas. Pasišaukęs pro šalį važiuojantį vežiką, nuvažiavo į geležinkelio stotį ir grįžo namo.

Elenutė dabar atrodė smarkiai pasikeitusi. Dėvėjo tamsią suknelę. Kitokia buvo ir plaukų šukuosena.

Nuo to vakaro daugiau jos niekur nesutiko. Tik daug vėliau, kai jau buvo grįžęs iš karo fronto, iš savo pusbrolio sužinojo, kad ji Petrapily nebegyvenanti, o esanti kažkur išvykusi.

Sėdėdamas kapinėse, Jonas pergaltavo savo anksčiau išgyvenimus, o jų prisiminimo akstinu buvo tos dvi raidės koplyčios sienoj. Jis žinojo tų raidžių autorių ir kam jos skirtos: "M" buvo labai panaši į tą, kurią jo draugas mėgdavo piešti ant savo sąsiuvinių viršelių, o "E" reiškė Elenutės vardą. Jie vienas antram simpatizavo, nors Elenutė ir gindavos.

Tik dabar Jonas suprato, kad Elenutė jam buvo brangi jau tada, kai išvažiuodamas buvo užėjęs atsiveikinti.

Atsikėlęs nuo suolo, kur taip ilgai sėdėjo ir mąstė, staiga nusprendė aplankyti Elenutės tėvus.

Priėjęs prie namų, kieme susitiko Elenutės motiną. Šešerių metų tarpas ir išgyventi vargai žymėjo motinos pabalusiuose plaukuose ir veido raukšlėse. Motina Joną greit pažino ir labai apsidžiaugė pamačiusi. Neapsi-

ėjo ir be ašarų: prisiminusi išsisklaidžiusios po pasaulį savo vaikus, susijaudino.

Nuo Elenutės ji jau turėjo žinią. Parodė jos ranka rašytą atviruką. Ji rašė, jog gyvenanti Ukrainoj. Brolis Jurgis esąs jau vedęs ir su žmona išvažiavęs į Rusijos gilumą, kur šiuo metu lengviau su maistu. Sesuo tebegyvenanti Petrapily, o apie vyresnįjį brolių, buvusį kare, žinių neturinti. Toliau rašė, kad kai tik bus galima, tuojau važiuosianti Lietuvon.

NETIKĖTAS SUSITIKIMAS

Atsisveikinęs su Elenutės motina, Jonas keliavo namo. Kaušas, tur būt, jau seniai išvažiavo, tai į malūną nė nebeužsuko. Veikiamas pirmos dienos išpūdžių, patirtų aplankius tas vietas, kur praleido pačią gražiausią savo gyvenimo dalį, ėjo gerai nusiteikęs. Buvo patenkintas apsilankęs pas Elenutės motiną ir patyręs naujų žinių apie Elenutę.

Eidamas šilpavo nuotaikingą melodiją ir visai nepastebėjo, kaip iš paskos jį prisivijo sartinis arkliukas pakinkytas vežimas. Sunkiame brike pirmoje sėdynėje sėdėjo nelietuviškos išvaizdos vežėjas, prie vežimo dunksojo priiriti trys dideli kelionės lagaminai, o vežime — kelionės drabužiais apsirengęs jaunas ponas. Zvilgterėjęs į pono veidą, Jonas kiek nustebo, nenorėdamas tikėti savo akimis. Tuo pačiu momentu ponas paiepė vežikui sustabdyti arklių, o pats vikriai išsoko iš vežimo.

— Jonas?
— Adomas?! ... Taip netikėtai... Abu apsikabino.
— Kaip džiaugiuosi radęs tave jau parvažiuojusį...

Kada parsiradai? Kaip laikais? — bėrė Adomas savo klausimus, neduodamas laiko ir juos atsakyti. — Bet ko mes vidury kelio stovim? Sėdam į vežimą ir važiuodami pasikalbėsime.

Abu pusbroliai ir ištikimi draugai labai apsidžiaugė taip netikėtai susitikę. Adomas klausinėjo apie savo motiną, ar jau buvo su ja Jonas susitikęs, ir bendrai apie čionykštį gyvenimą. Jonas, ką žinodamas, jam papasakojo. Pasakė, kad motina vakar buvusi pas jį

ir teiravosi apie sūnų, o jis pasakęs, kad Adomas pakankamai turtingas ir sumanus, todėl, jei panorės, greit galės parvažiuoti.

Adomas tikrai buvo labai sumanus ir energingas. Jis, kaip sakoma, galėjo pereiti per ugnį ir per vandenį neapdegdamas ir nenusęgdamas. Gražiai nauogės tamsių plaukų, rusvomis tvirtomis, tartum viską kiuram permatančiomis akimis. Vidutinio ūgio bet petingas, raumeningas. Turėjo jis tvirtą būdą ir tiko visur vadovauti. Taip pat turėjo gerą iškalbą, daug sąmojo ir net šiek tiek žiaurumo, kurį neretais atvejais panaudodavo pravesti savo nuomonei. Pyktis su juo visi vengdavo. Stigo jam tik išsimokslinimo. Baigęs pradžios mokyklą, toliau mokytis neparanorėjo. Kiek paaugęs, išvažiavo į Rygą ir ten, dirbdamas įvairius darbus, vertėsi. Tačiau niekas nepasakytų, kad jam trūko bendro išsilavinimo.

Kadangi tokiuose fabrikuose darbininkam gerai mokėjo, jis visada būdavo prie pinigų. Karo metu, o dar labiau po revoliucijos Petrapilyje buvo nemažas maisto produktų trūkumas. Bet Adomas to trūkumo neįjuto.

Nežiūrint į būdo priešingumą, Adomas su Jonu labai sutikdavo. Nors buvo tik antros eilės pusbroliai, bet sugyveno kaip tikri broliai. Kai Jonas, būdamas kariuomenėje, gaudavo atostogų, visada jas praleisdavo pas Adomą.

Adomas, pastebėjęs, kad Jonas atidžiai peržvelgė jo didelius lagaminus, paklausė:
— Nori žinoti kas juose yra?
— Kodėl tu taip manai?
— Aš tikiu, jog tu tiek turto neparsivežei.
— Aš iš stoties parėjau pėsčias. Daug nebūčiau galėjęs parsinešti, — šypsodamasis pasakė Jonas.
— Ar neturėjai pinigų vežėjui?
— Turiu prisipažinti, kad taip ir buvo.
— Žinoma, tu buvai visai kitokiose sąlygose, neturėjai galimybės užsidirbti
Tu pameni Oleg?
— Kur nepaminsiu. Kaip jai sekasi?
— Aš su ja susižiedavau.

(Bus daugiau)

JONAS JAŠKAUSKAS

LEMTINGOS DIENOS

APYSAKA

5)

— Širdingai ačiū. Tik nepamiršk... Nuvažiavęs greit parašyk. Labai lauksiu. O dabar, manau, laikas skirtus. Bekalbant uždarys pašta, o tau sutems, kol pareisi.

Jaunuoliai nuosirdžiai paspaudė viens kitam rakas ir išsiskyrė.

Rytojaus dieną prieš traukinio išėjimą Elenutė su savo drauge Elze dar atskubėjo jo išlydėti. Jonas jas supažindino su savo draugu Stasium, atvežusiu jį į stotį. Trumpai pasikalbėjęs, teko greit atsiveikinti.

Važiuojant traukiniu, kažko buvo gaila, tarsi ką nesugražinamai būtų praradęs. Gal gaila buvo paliekamų tėviškės laukų, bet buvo ir kitas, tada nesuprastas jausmas.

Lygiai ir dabar, pamačius ant koplyčios sienos tas dvi raides, panašus jausmas užgulė širdį, ir vėl darėsi kažko gaila...

Iš pradžių su Elenute dažnai susirašinėdavo. Ji rašydavo ilgus ir šiltus laiškus; daugiausia apie mokyklą, draugus, mokytojus. Bet, laikui bėgant, laišškai pradėjo retėti ir trumpėti, pasidarė labiau šabloniški. Baigiantis mokslo metams, Jonas parašė bei ilgą laišką leisdamas suprasti, jog reikalui esant, galėtų jai padėti susirasti darbą. Bet negavo jokio atsakymo.

Praėjo dveji metai. Apie Elenutę Jonas jokių žinių nebeturėjo. Ką ji veikia ir kur gyvena — nežinojo.

Jaunimas įsitraukia į darbą

Jūros Gailiušytės-Viesulienės pranešimas LFB suvažiavime lapkričio 9 Maspetho lietuvių parapijos salėje

Po Vytauto Volerto buvo pristatyta Jūra Gailiušytė-Viesulienė kalbėti apie jaunimą, jo veiklą per ateinančius 5 metus.

Jūra Gailiušytė - Viesulienė buvo PLB valdyboje, kai buvo rengiamas pirmas pasaulio lietuvių jaunimo kongresas, aktyviai dalyvavo jo parengiamuosiuose darbuose, aplankė Vokietiją ir Argentiją, kur da-

lyvavo jaunimo sąskrydžiuose, jaunimo stovyklose.

Į šį simpoziumą buvo specialiai atvykę iš Philadelphijos, kur dėsto universitete. Gi jos vyras, dailininkas Romas Viesulas, taip pat dėsto meno dalykus universitete.

Simpoziumas PLB klausimais buvo surengtas lapkričio 9 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Rengė Lietuvių Fronto Bičiū-

liai. Moderatoriumi buvo Vytautas Vaitiekūnas, atskirus pranešimus padarė Vytautas Volertas — apie darbą Lietuvos labui, Gailiušytė — apie jaunimo veiklą, Antanas Sabalis — kaip išgelbėti lietuviškas parapijas Amerikoje. Iš to simpoziumo jau spausdinome Vytauto Vaitiekūno įvedamąsias pastabas ir Vytauto Volerto pranešimą. Dabar pradėdame Viesulienės pranešimą.

Man labai džiugu, kad p. Volertas paminėjo jaunimą ir kreipė tiek daug dėmesio. Ir aš norėsiu čia pabrėžti jaunimo reikalus.

Apžvalga

Pirmiausia — apžvalga nuo PLB II iki III seimo. Noriu būti drąsi ir pasakyti, kad svarbiausias praėitų penkerių metų įvykis buvo pasaulio lietuvių jaunimo kongresas. Jis buvo svarbus ne tik jaunimui, bet ir visai išeivijai, taip pat ir Lietuvoje likusiems lietuviams. Ir štai dėl ko.

Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas aname penkerių metų laikotarpyje buvo pagrindinis įvykis, kuris Amerikos, Kanados ir viso pasaulio lietuvišką jaunimą įjungė į aktyvų darbą.

Noriu pacituoti II seimo nutarimą, kuris tai įgalino. 1963 spalio 20 PLB valdyba pareiškė: jaunimas laiko tekmeje perims vyresniųjų dirba-

mus darbus. Veikti išmokstama tik veikiant. Todėl PLB labai rūpės, kad jaunimas įsigytų bendruomenės darbui reikalingų nusiteikimų ir įgūdžių. LB valdyba kreipis reikiama dėmesį jaunimo organizacijom ir šauks laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo kongresą.

Taip 1966 metai ir buvo paskelbti jaunimo metais. Tais 1966 metais, kaip žinote, įvyko pasaulio lietuvių jaunimo kongresas.

Ko siekė kongresas

Svarbiausias to kongreso tikslas buvo išjudinti ne tik jaunimą, bet ir senimą. Pasaulio lietuvių jaunimo kongresas buvo vienas tokių įvykių, kuriam ruošti įsijungė visi — senieji ir jaunieji.

Ypač svarbų vaidmenį atliko jaunimo įsijungimas į darbą, nes bedirbant išmokstama veiklos ir užtikrinama ateitis. Gi ateitimi reikia labai rūpintis, nes iš mūsų tarpo traukiasi vyresnieji, palikdami visuomeninį darbą kitiems.

Jaunimą reikia išmokyti paprastos veiklos ir technikos. Kongresas davė progos, kur drauge turėjo dirbti vyresnieji ir jaunesnieji. Gi drauge dirbdami, išmoko pagerbti vienas kito nuomonę. Be to, į lietuvišką veiklą buvo įvestas demokratinis procesas.

Taip pat pasaulio lietuvių jaunimo kongresas parodė, kad Liet. Bendruomenė yra užtenkamai stipri organizacija suorganizuoti tokio masto įvyki.

ir neturime teisės žiūrėti į tai sudėjusios rankas"... „Remdamos jus, stiprindamos jų dvasią, mes bent dalinai giname Lietuvą nuo priešų antpuolio..." "Kareiviai tik tasyk yra tvirtos dvasios, kuomet jie fiziškai nekencina..."

Susirinkimas čia pat priėmė įstatus ir išrinko centro valdybą: **O. Stulginskienė** (pirmininkė), **D. Sleževičienė**, **M. Galdikienė**, **B. Grigaitytė**, **E. Janulaitienė**, **S. Rabinavičienė** (žyde), **M. Esmanaitė** (vokietė), **S. Ladigienė** ir **M. Šumnauskaitė**.

Moteryų Komiteto tikslai buvo šie: moralinis ir medžiaginis kovojančių karių palaikymas, fronto aprūpinimas šiltais drabužiais ir maistu (tais laikais tu gėrybių išteklių buvo menki), sužeistųjų globojimas, propagandas už Lietuvos gynimą po visą kraštą skleidimas. Buvo įsteigta daugybė skyrių provincijoje, vien moterų ir mišrių. Kai kur į juos buvo įsirašiusios ištisos mokyklos. Ir vėl dosnumo pasižymėjo kaimietės, aukodamos geriausia, ką išlaikė savo skryniuose. Komiteto narės išvežio dovanas į frontą; sutikdavo ir globodavo sužeistuosius ir iš nelaisvės grįžtančius karius. Sužeistiems kariams buvo rengiami geriausi to meto meno jėgų koncertai.

Nepriklausomybės kovoms užsibaigus, Lietuvos Moterų Komitetas Tėvynei Ginti dar pasireiškė politinėje veikloje, proteles tuodamas prieš Hymanso projekto priėmimą. (Pagal tą projektą — Lietuva būtų atsidūrusi vasalo padėtyje Lenkijos atžvilgiu).

Komitetas likvidavosi kartu su Vyriausiu Lietuvos Gynimo Komitetu, karo veiksmams prieš lenkus pasibaigus.

Taikos meto kariuomenė moterų talka, kaip kad 1918-1920 m., nebebuvo reikalinga. Tačiau moterų ryšys su kariuomene nenutrūko: į darbą atėjo naujos energingos pajėgos kultūrinėje ir fraternalinėje srityje, būtent, Kunigaikštienės Birutės Draugija, o taip pat kovingosios Saulių Sąjungos moterys, pradėjusios savo darbą dar 1919 m.

Birutė Novickienė

Tėvynės sargyboje, dail. Jurgio Juodžio paveikslas, paaukotas Tautos Fondui loterijai. Nuotr. V. Mažello

Lietuvos moteris — kariuomenės talkininkė

(atkelta iš 3 psl.)

gaitės atsakydavo bendrauti su tais vyrais, kurie vengdavo kariuomenės. Kai kurios pačios veržėsi į karių eiles. Rašanti šias eilutes 1919 sausio pirmomis dienomis kreipėsi į tuometinį krašto apsaugos ministrą M. Velykį, prašydama priimti ją į kariuomenę. Jis atsakė: "Eik į gailingąsias seseris". — O seserim ji nenorėjo būti... Taip ir pasiliko Valstybės Taryboje, vėliau seimuose dirbti. Kalbant apie gailingąsias seseris, — jų organizuotas veikimas prasidėjo Vilniuje. Kovų metu visa jų eilė dirbo fronte su neapsakomu pasišventimu. Daugelis jų apdovanotos pasižymėjimo ženklais. Visų vardų nesuminėsi. Tačiau tenka paminėti savanorę gailingąją seserį **S. Pranculytę, Statkevičienę**. Ji buvo viena iš pirmųjų, išgelbėjusi ne vieną gyvybę. Gailingoji sesuo **Rozalija Tamošiūnaitė-Vaičkienė** apdovanojta Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus "Florence Nightingale" medaliu už pasižymėjimą Nepriklausomos Lietuvos kūrime metu sužeistųjų slaugymo darbe.

Tais pat 1919 metais atskiros jaunos mergaitės, priešakyje su **Sofija Lukaškaite ir Eugenija Cepulyte**, pasižymėjo kaip partizanės kovojant su bermontininkais, užplūdusiais mūsų kraštą.

Subatietė **Vincė Jonuškaitė**, mokytojaudama savo tėviškėje, pateko tarp dviejų ugnių. Jos apylinkė buvo apie penkis mėnesius užimta sovietų kariuomenės; ji buvo nuteista ir kalinama už talkinimą Lietuvos kariuomenei.

Kaune ir kt.:

Tuo metu Kaune, virtusiame laikinąja sostine, organizuotos moterys pasireiškė jau 1919 pradžioje. Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos centro valdyba kreipėsi į savo skyrius, ragindama juos kariuomenę remti. Žiema buvo šalta. Apdaro ir maisto stoka. Net pirštinių kariai neturėjo. Netrukus draugijos narės atsiliepė labai jautriai ir užvertė centro būstinę Kaune maišais gėrybių, kurios buvo siunčiamos į frontą. LK M Draugijos Panevėžio skyrius išsiuvinėjo vėliavą, kurią įteikė Panevėžio bataljonui, išvišiam priešą. Taip pat Telšius įteikė vėliavą 7-am Že-

maičių Butegėdžio pulkui. Vėliau tos vėliavos buvo saugojamos Karo Muziejuje.

1919 liepos mėn. Kaune buvo įsteigtas "Lietuvių Moterų Globos Komitetas", kurio tikslas buvo globoti karo našlaičius, ypač tėvų, žuvusių Lietuva ginant. Visuomenė ir čia gausiomis aukomis prisidėjo prie vaikų namų ir amatų dirbtuvių išlaikymo.

JAV moterys lietuvių savo aukomis iš už Atlanto gražiai parėmė karo našlaičių šalpos darbą.

Zeligovskio laikais:

Didžiausias sujudimas tarp moterų išsivystė 1920, kai Zeligovskis užgrobė Vilnių. Gimnazistės, metusios mokslą, veržėsi į frontą. Pavyzdys: Kaune Saulės seminarijos mokinės **M. Jasiukonytė, J. Andriulytė, A. Mockaitė ir Jakaitė** išvyko iš mokyklos į Alytaus frontą, kaip partizanės. Išbuvo fronto linijoje apie keturias savaites.

Jau tuomet buvo įsteigusi Saulių Sąjunga, ir visa eilė moterų įsirašė į ją. Lenkų antpuolio metu, pavaduodamos vyrus budėjo naktimis ir patruliavo gatvėse.

Moteryų komitetas:

Lenkų įsiveržimo metu mūsų tautoje dar kartą išryškėjo didelis patriotizmas ir vienišumas. Pasiūlymų banga užliejo visą kraštą. Susikūrė Vyriausias Lietuvos Gynimo Komitetas. Neatsilikio ir moterys. Aukščiausiai paminėtų dviejų organizacijų: Lietuvių Katalikių Moterų Draugijos ir Lietuvių Moterų Globos Komiteto iniciatyva susiorganizavo "Lietuvos Moterų Komitetas Tėvynei Ginti".

1920 spalio 3 d. Kaune, Rotušėje, buvo suauktas didelis mitingas šūkiu: "Lietuvos Moterys! Tėvynei Pavojuje!"

Susirinko moterys be tautybės, tikybės ir pažiūrų skirtumų. Dalyvavo: Steigiamoji Seimo narės, visuomeninių organizacijų atstovės ir visa eilė moterų, atvykusių iš pakaunės ir net tolimesnių Lietuvos vietovių. Pirmininkavo **O. Stulginskienė**, sekretoriavo **B. Grigaitytė**. Pastaroji pasakė ugningą kalbą. Štai ištraukos iš jos: "Nežiūrint mūsų taikingumo, lenkai vis gilyn ir gilyn veržiasi į mūsų kraštą; kuomet mūsų broliai guldo galvas už Tėvyne, mes, moterys, negalime

nos bendruomenės dalis. Jie tik retkarčiais parašydavo laišką PLB valdybai, ko nors klausdami.

Kai prasidėjo jaunimo kongreso parengiamieji darbai, išjudėjo visi lietuviai ir Vokietijoje, ir Australijoje, ir N. Zelandijoje. Distancijos nepaprastai tolimos, bet visiems buvo labai įdomu, ypač jaunimui, kad galės susitikti su kitų kraštų jaunimu.

Pirmą kartą, atrodo, išeivija pasijuto vieninga — viena išeivija, kuri tarnauja tam pačiam tikslui, tik kartais skirtingomis priemonėmis.

Kiek daug į darbą įtraukė Išivaizduokime, kad kiekvienoje kolonijoje reikėjo suorganizuoti jaunimo metų komitetus. Amerikoje tokie komitetai buvo kiekviename didesniame mieste, — kiekviename krašte — prie krašto valdybos, kai kuriuos kraštuose — prie kiekvienos apylinkės. Pagalvokite kiek žmonių reikėjo įjungti į darbą — vyresniųjų ir kiek daug jaunimo kiekvienam komitetui.

Kiekvienas komitetas turėjo finansinę, kelionės, nakvynės (Amerikoje) ir kitokias komisijas. Taip į tą organizacinį darbą buvo įjungta nepaprastai didelis skaičius jaunimo ir vyresniųjų. Tai ir buvo labai naudinga.

(Bus daugiau)

Plokštelės

NAUJOS ILGO GROJIMO LIETUVISKOS PLOKŠTELES

Lietuvos Nepriklausomybės 50ties metų paminėjimui prisiminti: Pulkim ant kelių; Marija, Marija; Sventas, Sventas; Malda už tėvyne; Lietuvos himnas; Graži tu mano tėvyne; Mano malda; Palikta šalis; Kur giria žaliuoja; Nemunas. Išpildo solistai ir parapijų chorai. Kalbos prel. Kemežio, vysk. V. Brizgio, St. Backio, vysk. Boland, W. Rodino ir kit. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

Lietuviškos Giesmės. Giesmė į Suvos Mariją, Varpas kad bučiau, Tėve mūsų, Sv. Kazimerai, Sveika Marija, Gailingoji Marija, Sveika Marija, Mouna Dievo, Mano malda, Is šios mtis žemės, Skaisčiausioji Marija, Kad širdį tau skausmas, Jėzau pas mane ateiki. Išpildo sol. A. Brazis, L. Stukas su Žibuoklių moterų oktetu, akomponuojant A. Kačanauskui. Stereo, bet galima naudoti ir mono, kaina 5 dol. Išleido Dr. J. Stukas per Eurotone Int. Ltd.

Mano Gimtinė. Lietuviškos lengvos muzikos rinkinys. Tėvynė Lietuva, Auksinis ruduo, Sningant, Rudens pasaka, Smalsuoliai, Du miestai, Kai tik vyšnios bals, Užuomarsa, Lietuviškas letkis, Suk, suk ratelį, Vilniaus stogai, Trio baloje, Miško takais, Mano gimtinė. Išpildo sol. V. Noreika, D. Mažeikaitė, D. Cibulskytė, J. Baranauskaitė, E. Kuodis ir kiti, orkestrui palydint. Išleido Montreal liet. radijo val. vedėjas L. Stankevičius. Kaina 5 dol.

Aukuras: Kalėdos Lietuvoje, Tau brangi tėvyne, Lietuvos paukščių daina, Tekėjo saulelė, Lopšinė lėlytei, Grįšim grįšim, Daina apie avižą, Dainuojanti jaunystė, Pavasaris, Rudenėlis, Žiema ir Vasarėlė: deklamacijos ir dainos su solistais. Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos mokinių choras, dirig. A. Mikulskio. Kankininkam vadovauja O. Mikulskienė. Išleido Fine Music Records, Cleveland, Ohio. Stereo, bet galima naudoti ir mono. Kaina 5 dol.

Lietuviškos Vestuvės. Kupiškėnų vyresniosios kartos meno kolektyvo etnografinis vaidinimas, piršlybos, mergvakaris, užgėrų rytas, piršlio korimas, sodo pirkimas ir pačios vestuvės, atliekamos dainom, deklamacijomis ir pašnekesiais. Išleido Montrealio Mažosios Lietuvos Bičiulių draugija. Kaina 5 dol.

Sol. Janina Liustikaitė įdainavo operų arijas ir dainas: Adriana Lecouvreur — muz. F. Cilea; Mefistofele — A. Boito; Perlų ieškotojai — G. Bizet, La Boheme — G. Puccini ir La Wally — A. Catalani. Mergaitės troškimas ir lietuviška daina — abi Fr. Chopin; Kur prapuolė tas kelelis ir Abejonės — Al. Kačanausko, Ne margi sakalėliai — J. Tallat Kelpšos, Tykia, tykia, viena liaudies daina, harmonizuota Br. Budriūno, ir Dobilėlis — A. Vanagaičio — V. Jakubėno. Mono, kaina 6 dol.

Pilėnai, Vytauto Klovos keturių veiksmų lietuviška opera. Albumas iš 3 ilgo grojimo plokštelių. Dainuoja Vilniaus operos solistai ir choras. Kaštavo 12 dol., dabar su persiuntimu — 6 dol. Graži dovana Kalėdų proga. Teliko tik keliolika albumų Gaunama Darbininko administracijoje.

Šios bei kitos lietuviškos muzikos plokštelės gaunamos Darbininko Spaudos kioske, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221. (Siuntimui pridėdama 50 c., Kanadoje 1 dol.)

Tarptautinė teisė ir organizacija

Be įžangos, knyga turi šešis skyrius. Pirmajame suminiamos specialios enciklopedijos, taip pat terminologijos žodynai ir veikalai apie tarptautines teisės ir diplomatijos kalbą. Antrajame — sutartys, vadovėliai ir tarptautinės teisės klasikai. Trečiajame — tarptautinės teisės bibliografija. Ketvirtajame — bio-bibliografija (autorai). Penktajame — serijiniai žurnalai ir metraščiai. Pagaliau šeštajame — tarptautinės teisės dėstymas ir tyrinėjimai.

Knygos įžangoje nusakomas leidinio tikslas ir apimtis **ratione materiae** ir **ratione personae**. Pirmuoju požiūriu Robinzono studija ribojasi tarptautine teise, viešąja ir privatinė, o antruoju — asmenimis, kurie gali ta studija pasinaudoti.

Jūra Gailiušytė-Viesulienė kalba LFB surengtame simpoziume apie PLB veiklą. Simpoziumas buvo lapkričio 9 Maspetho lietuvių parapijos salėje. Nuotr. V. Mažello

Vaclovas Sidzikauskas

KARIUOMENĖ, PRANCIŠKONAI IR KULTŪROS ŽIDINYS

Atrodo, ką čia bendro turi kariuomenė, pranciškoniai ir kultūros židinys? Labai daug. Pirmiausia, jei nebūtume turėję kariuomenės, vargu šią dieną būtų kultūros židinys. Jei neturėtume pranciškonų — židinio statyba būtų tik gražus sapnas.

Mūsų kariai tarnavo tėvynei ir nepamiršdavo Dievo, pranciškoniai tarnauja Dievui ir nepamiršta tėvynės. Kultūros židinys išaugo Dievui ir tėvynei abiejų tarnybos dėka.

Šiandien kariuomenės nebeturime, bet turime jos atstovus: karius, savanorius, partizanus, šaulius. Be kariuomenės laisvės neišsikovskytume. Koki bebūtų ginklai, be karių prieš neįstengs nugalėti.

Tiesa, šią dieną gyvendami laisvoje ir turtingoje Amerikoje žemėje, apie tai pradėdame pamiršti. Ir kariuomenės šventė liko pamiršta šventė. Kiekvienais metais ji kukliai prisimename tik pačių karių, gi visų

kitų kaip ir nebedomina. Visai kitaip būdavo laisvoje tėvyneje. Kariuomenė ir visuomenė sudarė vienybę. Visuomenė jautėsi saugi už kariuomenės pečių. Kariuomenė buvo tikra, kad ji bus visuomenės neapvilti. Kariuomenės šventėse dalyvaudavo ne tik kariai, bet ir organizacijos, moksleiviai, studentai ir visa visuomenė. Ir nežinomo kareivio kapas būdavo pageriamas ne tik karių, bet visos tautos, nes jis — sūnus tėvynės, o tėvynė visų viena ir ta pati. Nebuvo skirtumo tarp kariuomenės ir visuomenės — vieni kitiems buvo reikalingi ir vieni kitus rėmė ir padėjo.

Nors šią dieną esam išisklaidę po visą pasaulį, bet visų mūsų turėtų būti vienas bendras troškimas ir ryžtas — mūsų visų laisvės kova pavergtai tėvynei išlaisvinti. Supraskime daugiau vieni kitus ir padėkime daugiau vieni kitiems. Tada nebelsis nei vargstančių

nei pamirštųjų, o kariuomenės šventė bus mūsų visų šventė.

★
Malonu stebėti, kad lietuviai pranciškoniai ryžosi didžiam žygiui — pastatyti kultūros židinį, kuris mus visus, tikiu, sujungs ir duos daugiau galimybių klestėti mūsų kultūriniam gyvenimui. Nebebūsime kaip benamiai be savo pastogės. Lietuviai pranciškoniai yra geri Dievo kariai, bet jie puikiai supranta ir mūsų tautos reikalus ir nepamiršta mūsų karių. "Karys", vienintelis lietuvių karių žurnalas, kuriam vadovauja ir jį gražiai tvarko kap. Zigmars Raulinaitis, taip pat yra radęs prieglobstį pas lietuvių pranciškonus — spausdinamas jų spaustuvėj Brooklyne.

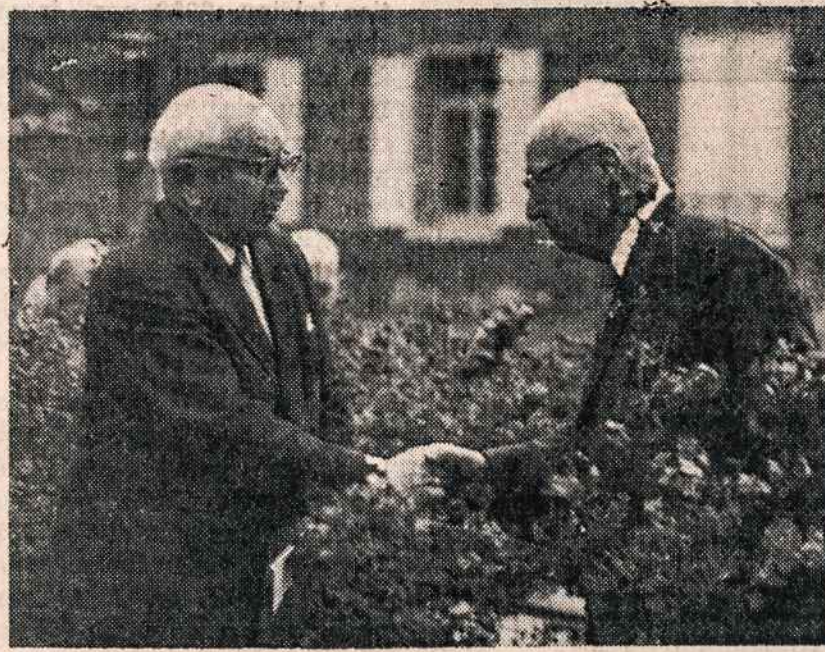
Baudžiamos laikais mūsų močiutės prie ratelio su dideliu pasišventimu stengėsi perduoti jaunesiems lietuvišką kalbą ir raštą bei gimtojo krašto meilę. Jų dėka išaugo tokie tautos milžinai, kaip dr. J. Basanavičius, dr. V. Kudirka, prel. J. Maironis, kan. J. Tumas-Vaižgantas ir visa eilė mūsų tautos pranašų, kovotojų, savanorių, partizanų...

Nepriklausomybės laikais mūsų kariuomenė irgi prisidėjo prie jaunimo auklėjimo. Juk daugelis kaip tik kariuomenėje

turėjo progos išsilavinti ir atskratyti atsinešto grubumo.

Išėjimoje lietuviškos vienuolijos taip pat rūpinasi palaikyti gyvą lietuviškos ugnelės ir daug prisideda prie lietuviško jaunimo auklėjimo. Lietuviai pranciškoniai turi pilną gimnaziją lietuviams berniukams Kennebunkporte, Maine. Dabar štai New Yorke su Dievo palaima ir dosnių lietuvių parama lietuvių pranciškoniai ryžtasi pastatyti kultūros židinį. Šis jų žygis yra visų mūsų reikalingas. Iš savo pusės tam tikslui dabar skiriu 100 albumų "Tautos keliu".

Tepadeda jiem Dievas ir teilaimina jų darbus Dievo ir tėvynės garbei. **Jurgis Juodis**

Pasodinęs žuoliuką gimnazijos kieme, E. Simonaitį (d.) sveikina dr. P. Karvelis (k.)

Erdmonas Simonaitis, žymus Klaipėdos krašto veikėjas, spalio 30 atšventė 80 metų sukaktį.

PAGERBTAS ERDM. SIMONAITIS 80 METŲ PROGA

Vokietijoje gyvena Erdmonas Simonaitis. Klaipėdos krašto didelis darbuotojas, buvęs Klaipėdos sukilėlių direktorijos pirmininkas, ejęs įvairias atsakingas pareigas Klaipėdos mieste. Tam žymiam veikėjui ir nusipelnusiam lietuviui spalio 30 suejo 80 metų.

Ta proga jam pagerbimo iškilnės buvo surengtos Vasario 16 gimnazijoje ir jo gyvenamoje vietoje Hemsbache.

Vasario 16 gimnazijoje iškilnės buvo lapkričio 2. Pagerbimo iškilnėse dalyvavo apie 100 asmenų. Jas pradėjo Fr. Skėrys, pasveikindamas rengimo komiteto vardu jubiliatą ir visus svečius. Iš Sveicarijos buvo atvažiavę diplomatinės tarnybos atstovai dr. A. Gerutis ir iš Kanados — A. Lymanas, kuris pasakė ir pagrindinę kalbą iškilnėse.

Raštu bei telegramomis sveikino visa eilė žymių žmonių: diplomatų, draugijų. Sveikinimų buvo ir iš Vokietijos ir iš

kitų kraštų, ypač daug sveikinimų gauta iš Amerikos. Į namus dar atėjo 75 sveikinimai.

Akademijos metu sveikinimo kalbas pasakė: PLB krašto valdybos pirmininkas J. K. Valiūnas, Vasario 16 gimnazijos direktorius ir kuratorijos pirmininkas V. Natkevičius, Lietuvos diplomatinės tarnybos vardu dr. A. Gerutis, Vokietijos katalikų kunigų vardu tėv. Alfonsas Bernatonis, darbo kuopos vardu kpt. Venckus, labdaros draugijos vardu J. Glemža, Mainco lietuvių vardu kpt. Matulaitis, Huettenfeldo apylinkės pirmininkas mokytojas Antanaitis, mokytojas St. Vyckintas, A. Lymanas, J. Kairys iš Muencheno.

Daugelis sveikintųjų atsiuntė ir įvairių dovanų. Sukaktuvinis komitetas gavo ir įteikė jubiliatui per 2000 DM, Kanados Maž. Lietuvos bičiuliai įteikė 100 dol. ir pažadėjo, kad kas mėnesį atsiųs po 25 dol. Vokietijoje įsteigtas Ed. Simonaitiui paremti fondas.

ŠV. ANTANO GIMNAZIJA Kennebunkporte, Maine

su visom Amerikos gimnazijų teisėm

Išeinamas pilnas ir kolegijas paruošiamųjų gimnazijų kursas. Oficialiai dėstoma lietuvių kalba. Savaitėje pamokų tiek pat, kiek anglų kalbos. Duodami kreditai. Veikia jaunimo organizacijos, puoselėjami sportai, duodama lietuviška gyvenimo pasaulėžiūra. Mokiniais šviesti kviečiami lietuvių rašytojai, muzikai, solistai, dainininkai. Dėsto 20 mokytojų bei instruktorių. Pati gimnazija padeda mokiniams įstoti į kolegijas. Mokiniai gyvena bendrabutyje. Atlyginimas visiems prieinamas — atsižvelgiama į kiekvieno šeimos padėtį. Anksti registruokite mokinius 1969-1970 m. Priimami berniukai baigė 8 skyrius.

Lietuviai tėvai, branginkit šią gimnaziją, kol ji yra.

Jos ateitis įsų rankose!
Informacijos ir registracijos reikalais rašykite:
Rev. Rector
St. Anthony High School
Kennebunkport, Maine 04046

IŠ VISUR

— Dr. Albertas Gerutis, Lietuvos pasiuntinybės patarėjas Sveicarijoje, lankėsi Vakarų Vokietijos užsienių reikalų ministerijoje ir tarėsi dėl Vokietijos archyvuose esančios medžiagos apie Lietuvą. Jo suredaguota ir Lietuvos nepriklausomybės fondo leidžiama knyga anglų kalba apie Lietuvą atiduota spausdinti Manyland Books leidyklai New Yorke.

— Julius Kakariška, istorijos profesorius Conception Universitete Čilėje, išrinktas istorijos fakulteto dekanu. Jo fakultete profesūroj dirba jau penki jo buvę mokiniai.

— Jonė Gabrielė Brazauskaitė lapkričio 12 susituokė su Hans J. Ashbourne ir išskrido apsigyventi į Zenevą Sveicarijoje. J. G. Brazauskaitė, iš Waterburio, buvo germanistė, baigusi Columbijos universitetą. Ashbourne baigė Bonnos u-tetą ir gavo teisių daktaro laipsnį, ir taip pat daktaro laipsniu baigė ir Columbijos universitetą. Susituokė Columbijos universiteto sv. Povilo koplyčioje.

— Dail. Henrikas Salkauskas Robin Hood grupinėje dailės parodoje Sidnejuje, Australijoje, buvo atžymėtas dviem premijom. Pirmą premiją gavo už specialiame skyriuje išstatytą savo kūrinį, o kitas jo paveikslas, kaip geriausias visoje parodoje, susilaukė vertintųjų komisijos simbolinės premijos.

— Leonas Ramanauskas, 1934-1940 Sventosios uosto administratorius, sulaukęs 67 m. amžiaus, po ilgos ir sunkios ligos mirė Kaune lapkričio 11. Sibiro tremty išvargęs 25 metus, be sveikatos 1966 grįžo į Lietuvą.

BALTIMORE, MD.

Bingo žaidimus sodalietės rengė lapkričio 14. Susirinio nemaža žmonių. Visas pelnas skiriamas dovanom, kurios Kalėdų švenčių metu bus išdalytos prieglaudose esantiems seneliams.

Lietuvių postas 154 lapkričio 16 lietuvių svetainės didžiojoje salėje minėjo savo veiklos 25 metų sukaktį. Iškilmingame bankete dalyvavo daug Marylando Legionierių Organizacijos atstovų ir svečių. Invokacija sukalbėjo prel. L. Mendelis. Vakarų vedėju buvo kun. Antanas Dranginis. Šokiam grojo orkestras. Salę skoningai išpuošė Vytautas Siaurulaitis.

Suaugusių klubas lapkričio 23 rengia austrių balių šv. Alfonso mokyklos salėje. Šokiam gros orkestras. Visi nariai kviečiami dalyvauti.

Lietuvių Bendruomenė lapkričio 23 lietuvių svetainės didžiojoje salėje rengia koncertą. Pradžią 7 v.v. Programoje dalyvauja solistas Vacys Verikaitis iš Toronto, solistė Daila Mongirdaitė iš Bostono, ra-

šytojas Antanas Gustaitis iš Bostono. Vakarui vadovaus aktorius Jonas Kazlauskas, solistas akomponuos muzikė Helen Bush. Po koncerto bus šokiai, kuriems gros geras orkestras. Bilietai — 3 dol., studentam — 1.50 dol.

Alfonsas Silanskis, pirmos kartos lietuvis, gimęs ir augęs Baltimorėje, širdies priepuoliu staiga mirė lapkričio 7. Velionis dirbo siuvyklose, buvo antrojo karo veteranas, dalyvavo lietuvių poste 154 ir įvairiuose lietuviškuose rengimuose. Gedulingos mišios už jo vėlę buvo aukotos šv. Alfonso bažnyčioje lapkričio 11. Palaidotas Gardens of Faith kapinėse. Liko nuliūdusi žmona Elena ir sūnus Donald ir Tomas, brolis Matas.

Jonas Obelinis

PITTSBURGH, PA.

Lietuvių Sv. Kazimiero parapijos 75 m. sukakties minėjimas įvyksta sekmadienį, lapkričio 24.

Iškilmingas mišias 4 val. popiet laikys vysk. John Wright, pamokslą pasakys prel. Jonas Balkūnas iš Maspeth, N.Y.

Vakare 7 val. banketas William Penn Hotel, kur dalyvaus vysk. J. Wright, prel. J. Balkūnas ir kiti žymūs svečiai. Po banketo šokiai.

Pirmadienį, lapkričio 25, prasideda 40 val. atlidai. A.Z.

ROCHESTER, N.Y.

Frank Jurlen-Jurgelionis, buvęs JAV veteranų J. Gudyno posto ir legiono vadas, lapkričio 7 mirė nuo širdies smūgio. Velionis, anksčiau ruošęs Vete-

ranų dienos progą iškilmingus mirusių veteranų minėjimus, pats buvo palaidotas Veteranų dieną — lapkričio 11.

Velionis buvo pašarvotas J. Morkūno laidojimo įstaigoje. Velionies palaikus aplankė daug jo draugų ir pažįstamų, užprašė mišias, padėjo gėlių. Amerikos vėliava pridengta karštą prieš šv. Jurgio bažnyčios pasitiko J. Gudyno posto išsirikiavę veteranai. Gedulingas mišias aukojo iš Chicago atvykęs velionies pusbrolis kunigas Karvelis. Pamaldų metu visa bažnyčia buvo perpildyta žmonių. Į kapines palydėjo labai daug žmonių ilgoje automobilių vilkstinėje. Kapinėse, kunigui Karveliui atlikus paskutines religines apeigas, Amerikos ir J. Gudyno veteranų posto vėliavom plevesuojant, veteranai trimis šūvių salvėmis atsisveikino su savo mylimu vardu.

Našlės vardu laidotuvių direktorius padėkojo visiem dalyviams už parodytą paskutinę pagarbą, užprašytas mišias bei gėles ir visus pakvietė pusryčių į parapijos salę.

Velionis visų buvo labai mylimas ir gerbiamas. Kilęs iš ankstesniųjų ateivių šeimos ir pasiekęs aukštą vietą Kodak filmų įmonėje, pasilikio su savo tautos žmonėmis, prie savo lietuviškos parapijos, dalyvavo lietuvių chore, lietuvių organizacijose, buvo Alto Rochesterio skyriaus ir Radijo klubo narys. Jis uoliai prisidėdavo prie lietuviškų švenčių rengimo ir pravedimo. Atvykus naujesiems ateiviams, jis daugeliui padėjo surasti darbą ir įsikurti.

Tiek ankstieji, tiek naujieji ateiviai liūdi kartu su velionies žmona, šeima ir giminėmis, reikšdami jiem visiem gilia užuojautą.

V.M.K.

R. Liormanas

Lietuvis amerikiečių klubo vadovas

HARTFORD, CONN.

Gal kam bus nuostabu, kaip lietuvis, buvęs DP stovyklos gyventojas, vėliau gyvenęs Australijoje, vadovauja amerikiečiam. Maždaug prieš dvidešimtmetį Antanas Ustjanuskas apsigyveno Hartforde, tapo pramoninku, reikšėsi vietos lietuvių gyvenime, buvo Hartfordo LB apylinkės pirmininku. Bet gyvenimas lietuvių bendruomenėje A. Ustjanuskui buvo maždaug dirva. Jis įsijungė į amerikiečių veiklą, tapo artimu senatoriam Dodd ir Ribicoff ir gubernatoriui John Dempsey. Tačiau ir ši dirva nebuvo jam pakankama.

Jis sumanė įkurti vadinamąjį "100 klubą", kurio tikslas teikti pašalpą Conn. valstijoje pareigose žuvusių policininkų ir gaisrininkų našlėm ir našlaičiam. Sis A. Ustjanusko iniciatyva įkurtas klubas šiais metais jau yra išdavęs pašalpos mis našlėm ir našlaičiam virš 10,000 dolerių! Klubu nario metinis mokestis 250 dolerių.

Lapkr. 12 teko man dalyvauti šio klubo pietuose Hotel America, Hartforde, ir stebėti, kaip šis mūsų tautietis vadovauja amerikiečiam, industrijos, pramonės, finansų ir politinių sferų "kapitonam". Susirinko "100 klubo" nariai ir pakviesti svečiai, kurių tarpe buvo ir trys lietuviai: kun. dr. V. Cukuras, Walter M. Chase ir inž. Kapeskas.

Geo. B. Kinsella, buvęs Hartfordo burmistras, pradėjo pie-

tus invokacija, kurią atliko kunigas V. Cukuras. Perskaityti JAV viceprezidento H. H. Humphrey, FBI šefo J. Edgar Hooverio, gubernatoriaus J. Dempsey ir kitų sveikinimai.

Mano dėmesį atkreipė amerikiečių aukštųjų sferų vyrų pasisakymai. Beveik visi jie nešykštėjo šiltų žodžių A. Ustjanuskui, vertindami jį kaip šio klubo kūrėją, sekretorių ir administratorių. Kai kurie kalbėjojai pasisakė, kad A. Ustjanuskas turėtų būti vadinamas Mr. Hartford!... Jų žodžius palydėjo plojimai, taikomi taip pat ir lietuviams, kurie iš savo bendruomenės davė tokį žmogų šiam klubui.

Amerikiečių spauda apie A. Ustjanuską plačiai rašė ir dėjo jo nuotraukas.

Pasaulio Liet. Bendruomenės seimo New Yorke proga A. Ustjanuskas suorganizavo komitetą statyti paminklų Lietuvos prezidentam — Smetonai, Stulginskiui ir dr. Griniui. Tuo tikslu gruodžio 8 Hartforde, liet. klubo auditorijoje, rengiamas koncertas, kurio programą atliks prez. Smetonos vaikaitis pianistas A. Smetona ir vokalistas Benediktas Povilavičius.

Ši A. Smetona, neseniai grįžęs iš Europos, pirmą kartą pasirodys koncerte Hartforde. Yra vilčių, kad daug lietuvių ir amerikiečių dalyvaus šiame koncerte.

Sventė širdy — darbas rankose

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Informuoja: JAV Atlanto Rajono LSS-LSB Vadijos

Redaguoja:
ps. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. HI 1-3894 (Area code 212)

Pirmieji mūsų skautijos rėmėjai v.s. PETRAS JURGĖLA

Lietuvių jaunimo masėse skautybė greit prigijo. Pradžioje skautus rėmė paskiri pedagogai ir kiti švietėjai, kurie susižavėjo skautybės idėja. Rėmėjų skaičius nuolat augo.

1918 rudenį skautų vienetai Vytauto gimnazijoje Vilniuje steigti man leido ir net skatinę gimnazijos direktorius Mykolas Biržiška. Netrukus jis tapo ir pirmojo lietuvių skautijos tunto globėju. Gimnazija turėjo mažą patalpą. Todėl skautų sueigos vykdavo kun. V. Liegus išlaikomam moksleivių bendrabutyje-prieglaudoje. Šiame bendrabutyje skautų dvejų aplankė karininkas Antanas Juozapavičius. Draugininko sutiktas su raportu ir susižavėjęs išrikuotais skautais, jis pasakė patriotinę kalbą ir įteikė dvi 100 vokiškų markių. Tai visa padarė skautams gilų įspūdį.

Nuo 1918 gruodžio mėn. Birutės ir Vytauto draugovės sueigas darydavo naujucse, erdviuose gimnazijos rūmuose. Tunto dvasios vadovu buvo kun. Kristupas Čibiras. Didis kalbininkas Jonas Jablonskis padėjo nustatyti lietuviškus skautybės įvardus (terminus). Buvęs karininkas mokytojas Stasys Kairiūkštis vyresniuosius skautus mokė šaudymo ir

durtuvo veiksmų. Savo klinikoje dr. D. Alseika mokė tikras žaidimas tvarstyti. Minėti asmenys buvo Vilniaus tunto ir kartu pirmieji mūsų skautijos rėmėjai.

Skautams remti draugija
Kaune 1919 įsteigtos Lietuvos Skautams Remti Draugijos centro valdybą sudarė: pirm. dr. J. Alekna, vicepirm. kun. prof. M. Morkelis, sekr. S. Lozoraitis (dabartinis Lietuvos diplomatinės šefas), nariai: P. Jurgėla, V. Šenbergas, K. Vaitkus ir A. Valušis. 1920 vasarą Informacijų Biuro direktorius dr. Juozas Eretas mano paruoštą informaciją apie veikiančią Lietuvos skautų organizaciją bei LSRD išsiuntinėjo Lietuvos ir užsienio spaudai. Vėliau dr. Eretas skautams padėdavo kaip instruktorius.

Pirmieji leidiniai
Sunku buvo leidėjų rasti pirmiesiems mano paruošties skautinės literatūros leidiniams. Girdi, "naujos idėjos — per didelis rizika" ... Ačiū Dieviui, atsirado entuziastai, kurie skautų idealus brangino. Štai tie skautybės rėmėjai ir skleidėjai: 1920 m. Ateities redaktorius Juozas Leimonas "Pirmuosius skauto žingsnelius" išspausdino sukaktuviniame Atei-

ties leidiny, 2000 egz., ir atskira knygele išleido 1000 egz. Čia buvo patiekta skauto įžodis, 10 įstatų, skautų himnas, patyrimo ir specialybių programos, paaiškintas darbas skautų vienetė ir kt. 1920 m. Jono Rinkevičiaus pastangomis "Svyturio" b-vė išleido antrą knygele "Piliečių auklėjimo mokykla — skautybė". Abu leidiniai buvo labai greit išpirkti.

1925 m. LSRD išleido propagandinę knygele apie skautybę "Lietuvos ateitis". 1927 išėjo vadovėlis "Skautystė", kuris pradėtas spausdinti 1925. Šį vadovėlį išleido knygu leidėjas J. Raupis, dr. J. Alekno prašomas ir skatinamas. "Skautų tarnavimas tėvynei" 1927 mano išleista. "Skautų vadovo" pirmąją dalį 1929 mieliai išleido S. Jackevičius.

1922 gegužės 3 pradėta leisti Lietuvos Skautų Asociacijos organas SKAUTAS. Iš Lietuvos Prekybos ir Pramonės Banko išrūpintą auką 5,000 auksinų (vok. markių) dr. J. Alekna paskyrė Skautui. Tai buvo sunkus metas. Prieš Lietuvos pinigų įvedimą vok. markių vertė kasdien krisdavo. Už Amerikos dolerį buvo mokama iki milijono markių. 1923 pradžioje Ūkio Bankas, jo tarybos pirm. kun. J. Vailokaičio pastangomis, šiam skautų laikraščiu paaukojo 1,000 litu. 1922 Skautų redagavo s. Kostas Jurgėla, 1923 aukščiausiai pasirašęs. Abu pridėjom ir savo pinigų. Vėliau LSA organu tapo šiauliškis Skautų Aidas, taip pat eilę metų varginai ejęs.

Atseit, pirmieji mūsų skautų literatūros ir spaudos leidiniai turėjo daug vargo ir sunkumu. Tačiau ju skelbiamoji skautybės idėja sklido po visą Lietuvos kraštą, skatinama jaunuomenę tapti skautais, skautėmis, steigti savo vienetus ir ruošti tarnauti Dieviui, Tėvynei ir Artimui. Šių leidinių rėmėjai bei leidėjai daug nusipelnė skautiškajam lietuvių sąjūdžiui ir jo plėtimui. Lietuvos vyriausybė skirdavo lėšų Lietuvos skautų stovykloms rengti, dalyvauti tarptautiniuose skautų vadu suvažiavimuose, skautų sąskrydžiuose ir kt.

Labai svarbų vaidmenį atliko LSRD su savo skyriais provincijoje. I šiuos skyrius stoji skautų tėvai, mokytojai, kunigai, visuomenininkai, karininkai. LSRD Centro Taryba buvo aukščiausias LSA vadovybės organas. Jos pirm. buvo: 1919-24 dr. J. Alekna, 1924-25 ministeris V. Čarneckis, 1925-27 kan. prof. J. Meškauskas dviem atvejais, L. Gira, 1927-29 gen. T. Daukantas, nuo 1929 dr. J. Alekna. LSRD Tarybos sekretoriai: 1919-23 St. Lozoraitis, 1923-24 Birutė Novickienė, 1924-25 dr. J. Sakalauskas, 1925-29 P. Dielininkaitis, po to s. V. Civiškas.

Išleistu įstatymu Lietuvos Skautų Sąjunga nuo 1930 spažiu 1 buvo Svetimio Ministerijos globojama ir šelpiama.

Štai jau ir aš paukštytė

Nuotr. P. Bivainio

Putnamo skaučių sukaktuvinių metų sueiga

Putnamo Aušros draugovė lapkričio 16 sušaukė iškilmingą sueigą, į kurią atsilankė svečiai iš artimesnių ir tolimesnių vietovių.

Bendrabučio svetainėje išsiriškio Putnamo sesės ir svečiai. Tai Worcesterio sesių skiltes, newyorkiečiai ir garbės svečiai: LSS-gos tarybos pirm. v. s. A. Saulaitis, v. s. O. Saulaitienė, v. s. kun. S. Yla, v. s. M. Avietėnaitė, N.Y. tuntininkas V. Kidolis, LSB spaudos ir inf. skyriaus vedėja ps. B. Kidolienė, Nek. Prad. Marijos seserys skautės — ses. Jurgita, ses. Cecilija, ses. Viktorija, ses. Paulė ir motina Aloyza.

V. s. M. Avietėnaitė trumpu žodžiu pasveikino skautes ir prisiminė savo įspūdžius iš ankstesnių laikų praleistų lietuvių skautų-čių tarpe, taip pat pareiškė kokius gražius atsiliepimus apie lietuvių skautus teko išgirsti užsienyje.

V. s. A. Saulaitis savo žodyje apėmė skautų sąjungos įsikūri-

LSA-LSS nuolat augo ir šakojosi. Auklėdama jaunuomenę pagal skautybės sistemą, ši organizacija daug nusipelnė mūsų tautai bei Lietuvos respublikai. O minėti rėmėjai daug padėjo skautybės idėją skelbti ir besikuriantiems skautijos vienetams duoti reikalingų skautinių vadovėlių. Jiem priklausau nuoširdi visų mūsų pagarba!

mą, paminėjo pirmuosius skautų rėmėjus, Lietuvoje suruoštas tautines stovyklas, prisiminė skautus pogrindžio veikloje bolševikų okupacijos metu, skautų veiklą tremtyje ir JV.

50 jubiliejais metais pasigėrėjo gražiai gyvuojančia skautų sąjunga, skautų tėvų duosnia parama ir geru savo vaikų auklėjimu, kad juos išlaikytų lietuviams išėivijoje ir juose išlaikytų skautišką dvasią.

Prisiminė seniai praėjusią V-ją tautinę stovyklą ir joje patirtus įspūdžius. Ragino ir toliau skautus-es būti tokiais pat darbščiais, kaip ir praeityje, kad skautų sąjunga ateityje dar gražiau klestėtų.

Trumpą sveikinimo žodį tarė ir sesuo Paulė.

Iškilminga skautų sueiga New Yorke

Lapkričio 17 New Yorke skautai-es sušaukė iškilmingą Neringos ir Tauro tuntų sueigą, užbaigdami sukaktuvinius metus.

Gražiai išsiriškio uniformuoti skautai prieš Apreiškimo bažnyčios altorių su savo vėliavomis išklausyti 11 v. mišių. Progai pritaikytą pamokslą pasakė kun. A. Račkauskas.

Po pamaldų žemutinėje Apreiškimo par. salėje įvyko bendri su tėveliais pusryčiai. Pasištinę visi sugūžėjo į didžiąją salę sueigai.

Sueiga pradėta vėliavų įnešimu. Nuaidėjus Lietuvos himnui, praėjus raportams, perskaityti Vyriausių LSS-jos ir LSB-jos Skautininkų įsakymai.

Abu tuntai nuo šios sueigos perėjo į naujų vadovų rankas. Tauro tuntą iš ps. Kęstučio Bilerio perėmė s. Vytautas Kidolis, gi Neringos tuntą iš ps. Irenos Vilgalienės perėmė ps. Irena Jankauskienė.

Apdovanoti

Apdovanoti trys newyorkiečiai Liet. Skautų Sąjungos garbės ženklais: ps. Irena Vilgalienė — Tėvynės Dukros žymeniu, vyr. sk. sl. Eugenija Garunkštytė — Pažangumo žyme-

niu ir M. Jankauskas — Ordinu už nuceplenus su rėmėjo kaspinu. Medalius įteikė s. L. Mikulienė, LSS A. R. vadeivė. Sukaktuvinių metų rėmėjo ženklai suteikti: kun. J. Aleksūnui, prel. J. Balkūnui ir praėjusių metų S-tams Remt. K-to nariam — E. Butkieni, O. Raubienei, L. Pilienei, V. Katinui ir G. Biknevičienei. Tai buvo abiejų tuntų padėkos ženklas už įdėtą darbą.

Taip pat Atlanto rajono vardu įteikti S. M. Rėmėjo ženklai trims laikraščio Darbininko redaktoriams už jų nuoširdžią paramą skautams Darbininke. LSB AR spaudos ir inf. skyriaus vedėja ps. B. Kidolienė ženklus įteikė tėvui Kornelijui Bučmiui, OFM., o per jį ir kitiem redaktoriam: prof. Juozui Brazaičiui ir rašytojui Pauliui Jurkui. Tėvas Kornelijus perdavė ir J. Brazaičio laiškėlį, kuriame jis prisiminė bendradarbiavimą su skautais ankstesniais laikais.

P. Jurgėlos sveikinimas

Taip pat New Yorke skautus raštu sveikino ir dėl susilpnėjusios sveikatos negalėjęs dalyvauti LSS-gos pirmūnas v. s. Petras Jurgėla. Jis sveikino tokiomis žodžiais:

"Baigiant Liet. Skautų Sąjungos 50 metų sukaktį, į naująjį dešimtmetį reikia žengti su nauju pasiryžimu.

Mūsų Sąjunga yra lietuviško jaunimo organizacija. Dėl to ji turi būti gyva ir judri. Tačiau mūsų Sąjunga yra kartu ir auklėjimo mokykla. Čia jaunuomenė privalo ugdytis pagal skautybės sistemą ir išėiti plauti skautamokslį. Skautiškas ugdymasis įkvepia idėjų poličių ir energijos kilniam veikimui. Tėvai ir lietuvių visuomenė įvertina tokias jaunuomenės pastangas ugdytis skautais-skautėmis ir idealistinį darbą. Tik dėl to skautija susilaukia medžiaginės ir kitokios paramos ar net labai reikšmingos pagalbos.

Pirmasis mūsų skautijos tuntas Vilniuje veikė okupacijų metu — slapta. Skautai ir skautės dirbo auklėjimosi darbą savo sueigoje ir kartu dalyvavo pasipriešinimo kovoj prieš oku-

tus! Iki pasimatymo kitais metais! B.K.

(nukelta į 8 psl.)

LSS TARYBOS PIRMININKAS LANKĖSI KALIFORNIJOJE

Akad. Sk. Sąjūdžio Vadijos pirmininko ir JAV Ramiojo Vandenyno Rajono vadijos pakiestas, LSS Tarybos pirmininkas v.s. Antanas Saulaitis lapkričio 1-5 viešėjo Kalifornijoje.

Los Angeles mieste susitiko su daugeliu skautininkų-ių, vadovų-ių bei rėmėjų ir turėjo daug progų naudingai su jais pasikalbėti, pasitarti, išklausyti.

Dalyvavo rajono vadijos ir Los Angeles sk. stovyklavietės komiteto posėdyje. Stovyklavietė kalnuose nupirkta LSS-gos vardu; atlikta labai daug darbų — išlygintos aikštės, pastatytas pagrindinis pastatas, pravaista kanalizacija, išgręžtas šulinys, pastatyti vandens rezervuarai — dideli bakai ir t.t. Yra dar kitų, skubiai atliktinų darbų, kuriems reikia ir daugiau lėšų. Su rajono vadu s. R. Dabšiu ir LSS Tarybos nariu s. dr. A. Avižieniu aplankė minėtą stovyklavietę ir aptarė įvairius programinius reikalus.

Dalyvavo Los Angeles bei apylinkių skautininkų-ių ir vadovų-ių posėdyje, kur pranešė aktualiausias LSS veikimo reikalus, plačiai išsikalbėjo su dalyviais ir paskleidė specialią anketą visų skautininkų-ių bei vadovų-ių nuomonėms, siūlymams, patarimams raštu surinkti.

Taip pat dalyvavo Los Angeles skautų-čių šventėje — pamaldose bažnyčioje ir sukaktuvinėje sueigoje parapijos salėje, kur buvo užbaigti LSS sukaktuviniai metai. Sueigoje pagerbti apdovanotuosius ir pakeltuosius, kartu su visais džiaugėsi gera šventės programa.

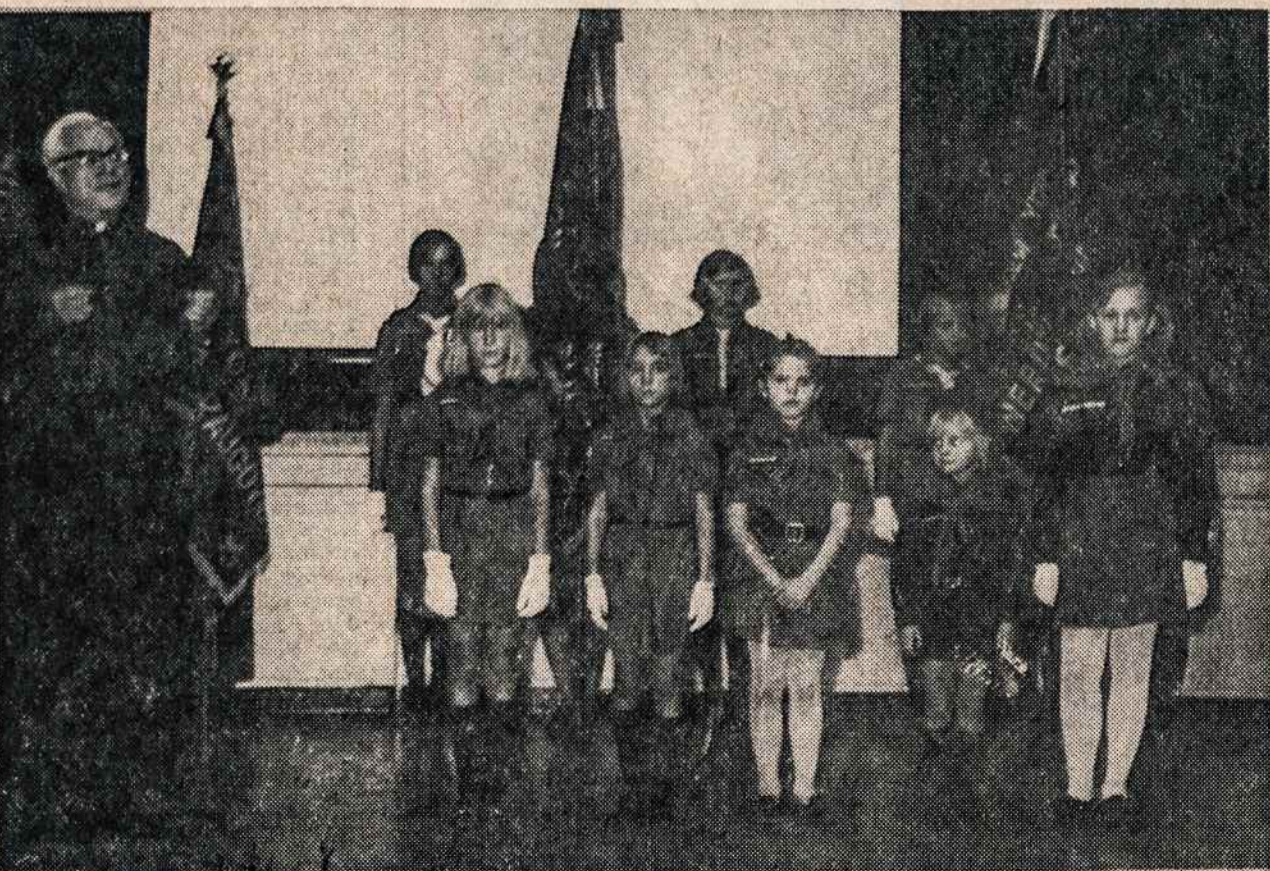
Buvo nemažo būrio vadovų-

ių tarpe. Jie visi buvo susirinkę Tautinės Sąjungos namuose pietums. Su vadovais-ėmis dar susitiko Mažeikių, Barmų, Vilkių ir kt. namuose.

Los Angeles skautai-es veikia gerai, vadovai-es dirba atsidėję, tėvai remia, visuomenė priitaria, ir veikimo sąlygos geros, o atsidėjusių vadovų-ių ir darbo vaisiai ryškūs.

Galima sakyti, kad Los Angeles mieste dabar yra ir visas Ak. Sk. sąjūdžio centras, kai į ten persikėlė jų pirmininkas v. s. E. Vilkas.

Ši Tarybos pirmininko kelionė Kalifornijoje buvo pirmoji, ligi šiol dar nei vienas Tarybos pirmininkas nebuvo ten skautų-čių vizitavęs.

New Yorke skautų iškilmingoje sueigoje paukštytės po įžodžio. Kairėje kalba Apreiškimo parapijos klebonas kun. J. Aleksūnas.

Nuotr. P. Bivainio

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ-DOVANAS Į LIETUVĄ

ir įvairius USSR kraštus

naudokitės patarnavimu plačiai žinomos firmos

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposlyttorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų. Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Seštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

- ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street HE 5-1654
- BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street DI 2-4240
- BROOKLYN, N.Y. — 1536 Bedford Avenue IN 7-6465
- BUFFALO, N.Y. — 701 Fillmore Avenue TX 5-0700
- CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue HU 6-2818
- CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue PR 1-0696
- DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue 365-6780
- FARMINGDALE, N.J. — Freewood Acres 363-0494
- HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue 365-6740
- HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Ave. 249-6216
- JERSEY CITY, N.J. — 219 Montgomery Street HE 5-6363
- LOS ANGELES, CAL. — 159 So. Vermont Avenue DU 5-6550
- NEWARK, N.J. — 250 Market Street MI 2-2452
- NEW YORK, N.Y. — 78 Second Avenue OR 4-1540
- PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue PO 9-4507
- RAHWAY, N.J. — 717 W. Grand Avenue 381-8997
- ROCHESTER, N.Y. — 558 Hudson Avenue 232-2942
- SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway AN 8-1120
- SOUTH RIVER, N.J. — 46 Whitehead Avenue CL 7-6320
- SYRACUSE, N.Y. 13204 — 515 Marcellus Street 475-9746
- TRENTON, N.J. — 1152 Deutz Avenue EX 2-0306
- UTICA, N.Y. — 963 Bleecker Street RE 2-7476

LIETUVISKŲ PLOKSTELIŲ IŠPARKAVIMAS

Trys ilgo grojimo lietuviškos plokstelės už penkis dolerius

Lietuvos Senos ir Naujos Dainos: Įdantuota solistų ir cboro 11 net. dainų: Mergužėle brangi, Metai, Pavasario inksmybes, Barbutė ir Pilypas, Šią naktelė, Prieš tolimą kenonę, Užstalės daina. Tinginė bobute, Oi laukiau, laukiau, Oi, tu Jieva, Jievužė, Augu pas tėvelį, Stukliukėlis.

Suk, Suk Ratelij, Vilniaus tautinio choro ir solistų įdantuota 14 net. dainų: Suk, suk ratelij, Stok ant akmenėlo, Palankė, bernėnis unguines, Mergaicų daina, Nida, Fėstivalinis vaisas, Seriau, seriau sau žirgei, Zanojoj iankeiej, Melžejeies ir meisrenai, Dainete apie tūtą, Per šilej jójau, Naktogoniai ir Ramuneles.

Kur Banguoja Nemunėlis, Sol. Agirdo brazia, įdantuota 16 liet. kūrinių: Kur banguoja Nemunėlis, Suvitais, Patekėk aušrine, Siuntė mane motinėle, Piliu stiklelį, Kur bakužė samanota, Ilgesys, Kur tas šaltinėlis, Aria iš op. "Gražina", Tėve Mūsų, Sveika Marija ir Svėnta Naktis.

Lietuvos Kanklės: O. Mikulskienei vadovaujant įgrota: Pas močiutę augau, Suktinis, Supinsiu dainužę, Pas motulę, Rugučiai, Lenciūgėlis, Naujienos, Sėjau rūtą, Siuntė mane motinėle, Kepurinė, Per girią, girelę ir Sveikas Jėzau.

Težydi Vėliai Lietuva, Lietuvos Vyčių choro, vadovaujant muz. Faustui Stroliai, įdantuota 17 lietuviškų dainų: Eism girion, Beauštanti aušrelė, Vistos, Oi, motinėle, Mergaitė, Kas tas miežio grūdās, Gieda gaideliai, Per Klausčių ulytėlę, Laisvųjų daina, Man liūdna, Daina, daina, Vežė mane iš namų, Šią naktelę, Tu, mano motinėle, Pasisėjau žalią rūtą, Sėdžiu po langeliu ir Vyčių himnas.

Lietuvos Aidai. Charles Daubaro akordeonu įgrota 16 lietuviškos muzikos dalykėlių: Agunėlė, Siuntė mane motinėle, Palankė, Laisvės varpo daina, Dzimdzi, Mikita, Atskrend sakalėlis, Ant kalno karklai siubavo, Šią nedėlėlę, Plaukia Nemunėlis, Munšainiukas ir 5 lietuviškos polkos.

40 Lietuviškų Melodijų įgrota su simfonijos orkestru: Iš rytų šalėlės, Atskrend sakalėlis, Treji gaidžiai negiedojo, Ant tėvelio dvaro, Aš pasėjau lineilius, Kur tas šaltinėlis, Ramovėnų maršas, Trijų seselių, Pasisėjau žalią rūtą, Kur bėga Šėšupė, Plaukia žasėlė, Ko liūdi putinėli, Gieda gaideliai, Lietuva brangi, Aš padainuosiu dainų dainelę, Tylus buvo vakarėlis, Kam šėrei žirgelj, Tylus vakaras, Ei, Lietuvos kareivėliai, Lietuvos himnas, Per tamsią naktelę, Pasėjau dobilą, Ar aš ne vyšnelė, Unciū tūpi trys pulkeliai, Trys sesutės, Už jūrų marių, Ant kalno, Du gaideliai, O čia, čia, Oi lekia, lekia, Jójau dieną, Sutems tamsi naktužėlė, Aušta aušrelė, Šviesi pazarėlė. Tris dienas, Šią naktelę, Jai nerūpėjo, Vai tu žirge, Žalia girelė, žalia liepelė, Gagnys turi ilgą snapą ir Lietuviais esame mes gimę.

Iš šio sąrašo išsirinkus tris ilgo grojimo plokšteles, mokama tik penki doleriai. Atskira plokštelė kainuoja 2 dol. (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol. Norj isigyti papigintų plokštelių, prašomi rašyti: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221.

Prisiuntimui pridedama 50 centų.

LIETUVISKOS PLOKSTELĖS PAPIGINTOM KAINOM

Keturios ilgo grojimo lietuviškos plokstelės už penkis dolerius

Tėvynės Meilė Nemari, A. Dambrauskaitės įdantuota 13 liet. dainų: Ramunos daina, O naktužė rami, Pradalgiuose, Liepė tėvelis, Dobilėlis, Na, tai kas? Tulpės, Tėvynės meilė nemari, Jau atėjo rudenėlis, Kam šėrei žirgelj, Sėdžiu po langelio, Oi bernėli vienturi ir vakaras.

Lietuvių Tautiniai šokiai, Svedo ansamblio ir Aitvarų kvarteto 14 liet. šokių: Aštuonytis, Landutė, Lenciūgėlis, Sukčius, Linelis, Jevaro tiltas, Klumpakojis, Kalvelis, Sadutė, Žiogelis, Vakaruškos, Audėjėlė, Mikita ir Suktinis.

Žibuoklės, L. Stuko moterų seksteto įdantuota 14 liet. dainų: Ruduo, Gėlių daina, Vėl gegužės naktis, Avietėlė, Man ne vistiek, Joninių daina, Daina apie tiltą, O, ramunėlė, pasakyk, Annu, annu baltas kojas, Myliu tave, Plaukia sau laivelis, Kai ateis pavasarėlis, iš op. "Birutė" Sesutėlės — lelijėlės ir iš op. "Dana" moterų choras.

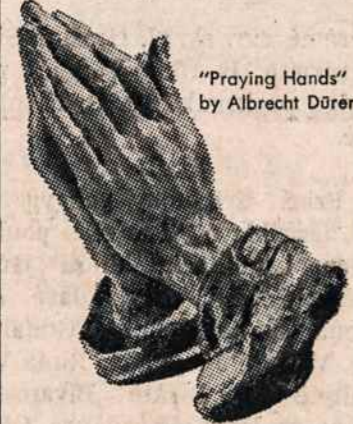
"Lietuvos Atsiminimų" 25 m. Jubiliejaus koncertas: su solistais ir choru įdantuota: Tėviškės namai, O, ramybe, Oi bernėli vienturi, Avietėlė, Myliu tave, Man ne vistiek, Palikta šalis, iš op. "Eglė žalčių karalienė", Lietuva, iš op. "Gražina". Taip pat "Dominikas ir Motiejus, ir jų draugas Timotiejus".

Sios 4 lietuviškos muzikos ilgo grojimo plokstelės gaunamos už penkis dol. Paskiros plokstelės kaina 1.50 dol. Šių plokštelių yra nedidelis kiekis (anksčiau buvo parduodamos po 4 dol.). Norj isigyti prašomi kreiptis: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

Persiuntimui pridedama 50 c.

FAITH

Universal šermininėje laidotuves yra tikėjimo paliudijimas.

universal FUNERAL CHAPEL, INC. 52nd Street at Lexington Avenue Ray Kerbelis, Dir. PL 3-5300

AUTOMOBILIŲ PATAISYMO IR NUDAŽYMO

reikalais kreipkitės į gerai pažyrinus mechanikus, kurie sąžiningai atliks visus darbus.

Mantel & Doren, Inc. 83-12 Cooper Avenue Glendale, N. Y. 111227 Tel. 894-4188

Jei planuojate ką pirkti ar dovanoti — pirma gaukite katalogėlius apie rašomas, skaičiavimo mašinėles, radio, TV, magnetofonus ir kit. vokiečių ir vietinių firmų gaminius su labai sumažinta kaina. Klauskite: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr., E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

SACHMATAI

Veda K. Merkis

Kodėl didmeistris Bobby Fischer nedalyvavo JAV komandoje? Žurnalas "Chess Review", lapkričio nr. pažymi, kad Robert J. Fischer pats pasitraukė iš JAV komandos, prieš pradėdam šachmatų olimpiados varžybas Šveicarijoje, nes "...He asked for guarantees on playing conditions which could not be granted."

Bostono tarpklubinėse MIT įveikė baltiecius 4:1. Taškų pelnijo tik latvis Juris Ozols. Šį penktadienį į So. Bostono Lietuvių P. D.-jos klubą atvyksta Harvardo univ. komanda, kuri draug su Boylstono klubu dabar pirmauja "Championship" divizione.

Lietuvių B atsilaike prieš North-eastern universiteto komandą, nors į rungtynes stojo be 2 žaidėjų. Bronius Skrabulis laimėjo atidėta partija ir padėti išlygino iki 2:2. Kitą nebaigtą partiją Kęstutis Makaitis turi pėstininką viršaus. Šį penktadienį Lietuvių B žaidžia prieš Tufts universitetą.

Fernschach, 11/68, talpina I. Butkus laimėta partiją iš Europos taurės korespondencinių varžybu.

Baltieji: E. Bruch DDR (R.Vok.).

Juodieji: I. Butkus UdSSR/Litauen.

- 1 PK4 - PQB4 18 PxN - PQN5
2 NKB3 - PQ3 19 NNA - NQ2
3 PQ4 - PkP 20 RB2 - QR4
4 NxP - NKB3 21 RIB1 - RxB
5 NQB3 - PQR3 22 RxB - PQ4
6 BKN5 - PK3 23 PxP - PkP
7 PKB4 - QN3 24 QR3 - PN3
8 NN3 - BK2 25 PxP - QxP
9 QKB3 - QNQ2 26 BB4 - BK5
10 0-0-0 - QB2 27 BQ3 - NN3
11 BR4 - PQN4 28 BB5 - QxP
12 BK2 - BN2 29 BxB - RQ8ch
13 BQ3 - NB4 30 RQB1 - QxN
14 KRK1 - RQB1 31 BB2 - RxBch
15 RK2 - 0-0 32 KxB - QR8ch
16 KN1 - KRQ1 33 BN1 - BxB
17 PQR3 - NxN 34 QB3 - NR5

baltieji pasidavė

H. W. FEMALE

NEW YORK Telephone

Has several career positions available as: CUSTOMER REPRESENTATIVES Many opportunities are available if you are either a High School Graduate, or an evening COLLEGE STUDENT... WE ARE SEEKING POISED, ALERT INDIVIDUALS WHO WANT PRESTIGE AND WILL ACCEPT RESPONSIBILITIES

Y-o-u...

Deal with the Public Use your initiative Are exposed to a variety of activities SALARY IS EXCELLENT! and ranges up to: \$128.50 per week! with unlimited opportunities to move on to management positions paying \$10,000 PER YEAR or more! FOR ADDITIONAL INFORMATION or to arrange for an interview call: Mr. J. Iannone Between 9 AM and 5 PM Monday through Friday. 212-889-9994

NEW YORK Telephone

EXP OPERATORS on dresses section or piece work steady nice working conditions — work near home A & J DRESS CO. 3525 Edgemere Avenue Far Rockaway — call 327-9719

EXCITING OPPORTUNITY CMS Corp. needs THREE GIRLS, sizes 3-10 for SPRING FASHIONS. Experience not necessary — Call 889-7433 between 10 and 4.

SWITCHBOARD TYPIST Pleasant Air-Conditioned 3-Girl Office PIONEER MOSS INC. 460 W. 34th Street Mr. Rothman — LO 4-2640

Alfa Jeweler

A. USELIS Garantuotas laikrodžių taisymas Aukso, platinos žiedai su deimantais • Viso pasaulio įvairūs laikrodžiai • Pukius importuoti indai • Įvairūs papuošalai moterim.

Charm Beauty Shoppe

REGINA USELIENE — Tel. 497-8865 Pusmetinis sušukavimas. Kirpimas. Stilizavimas. Plaukų dažymas

267 St. Nicholas Ave., Ridgewood, N.Y.

In Memory of President John F. Kennedy

SHERMAN FOODS 276 Jackson Avenue Bronx, N. Y. 993-8900

DISPLAY

METAL CONSTRUCTION CO. General Contractors, specializing in all kinds of work, Hollywood kitchens, finished basements & alteration work — free estimates. Call 685-4738

PAULMAX WIGS Wigs - Falls - Wigglets Custom and Ready-Made 166 West 72nd Street N. Y. C. Tele 799-4030 — Special Prices

PAT'S AUTO BODY COLLISION SPECIALISTS Top quality Body and Fender work on foreign and domestic cars You Can't Beat Pat's For Quality and Service

YE 2-7542 61-15 32 Avenue, Woodside 90% of our customers are recommended

H. W. MALE

EXP DINING ROOM CAPTAIN and EXP WAITERS Nice working conditions LARCHMONT LODGE 1890 Palmer Avenue Call 914 - 834-0100

CABINET MAKERS Woodworkers - Machine Men - Draftsmen - Bench Men - Wood Finishers - Helpers - Apprentices. — steady job, lots of overtime, good working conditions Pilot Woodworking Co. 105 Amor Ave. Carlstadt, N.J. (201) 438-0200

Work in country-like surroundings in near Norwalk, Conn., where you may swim and fish! Shank Metal Products Co has three openings for Punch press set-up man, Sheet Metal mechanic, Maintenance man good salary and benefits. Call (collect): (203) 838-4747 ask for Gobel, Katz.

INSPECTORS: Electrical & Mechanical, Sheet metal, Wire men, Assemblers, Machinists Millers, Drill press, Power press and Tool crib attendants with some experience — TALLER & COOPER INC. Div. LITTON INDUSTRIES, 75 Front St., Brooklyn (212) 858-0500

JEWELRY MEN Modern Shop — Excellent working conditions 40 hours plus overtime fringe benefits TOWN & COUNTRY JEWELRY MFG Inc. — 36 Crystal Street Malden Mass call for appointment 617 - 321-1282

Machinist and Production Workers day shift no defense work steady permanent work manufacturer of eye glass frames liberal fringe benefits profit sharing MARINE OPTICAL MFG CO 28 Mahler Road Roslindale, Mass 617-524-5100 — M.B.T.A.

TRUCK MECHANICS Experienced — full benefits hospitalization and pension plan — Fair employment practice \$3.85 per hour REA EXPRESS 39th St. & Northern Blvd. Long Island City, 784-0378

RESTAURANT

Full Hong formerly The New World Inn for finest of Chinese food special family dinners open 7 days a week we specialize in take out orders catering for all types of parties under the personal supervision of Tommy Yuen 1554 Myrtle Ave cor. Wycoff Ave Ridgewood — 456-8673

HELP WANTED

BOOKKEEPER F/C MANHATTAN Close to all Subways 35 Hr. Wk. Paid Vacation CA 6-2344

TO PLACE YOUR AD

CANCEL OR CHANGE Tel.: GL2-2923

SERVICE

ANNE PARNISI INC CUSTOM DRESSMAKING Original designs we also do alterations and redesigning — 150 Woodbury Road in Woodbury Call 516 - 692-2975

BELLE CREST ADULT HOME Home Away from Home On beautiful shelter island excellent food, care and accommodations 24 hour supervision, Catholic church within the area. N.Y. certification. State Road Shelter Island — Phone 516 - 749-0541

THUNDER STANG TRAVEL AGENCY FREE Consultation Delivery AIRLINE TICKETS PRIVATE CAR RENTAL GROUP TOURS - CRUISES CHARTER BUS - HOTELS Open Eves. and Saturdays

122-25A New York Blvd. Cor. Baisley & N.Y. Jamaica, N.Y. 11434 723-4300 Name It We'll Arrange It

GARFIELD CUSTOM WOODWORKING Cabinets for Stores Homes and Offices ceiling wall paneling formica work furniture repair & polishing 418 C.P.W. (Corner 102nd Street) — 866-4420

RANDAZZO RUG CLEANING Floor polishing upholstery cleaning all work done at reasonable rates we guarantee all our work — 3026 Avenue U, Brooklyn, N. Y. Call: DE 2-5281 or 769-4249

RECOLOR CARPETING SOFA—DOG STAINS Your Home Clean Glow All Work Guaranteed — Call MU 9-1910

PLANNING A PARTY or A DANCE At your Service Band and Entertainment Call AT 9-1027 ask for Mr. Dailey

H. W. FEMALE

GIRLS - WOMEN Warehouse Help no experience necessary Day Shift 8:30 AM to 5 PM excellent benefits MERCO ENTERPRISES 536 Broad Hollow Road Melville, L.I. off L.I. Expressway on Route 110 — Call: 516 - 694-8990

CLERK TYPIST Steady permanent work - liberal fringe benefits - profit sharing MARINE OPTICAL MFG. CO 28 Mahler Road Roslindale, Mass. 617 - 524-5100

WOMEN

WILL TRAIN LIGHT FACTORY work 7 AM - 3:30 PM & 3:30 PM to midnight, premium pay for evening shifts Cosmetic Firm air-cond'nd. Liberal benefits, near 241st St. subway Nice Pak Products, Inc. 150 N. MacQuestin Pkway Mt. Vernon, NY

STENO-TYPIST

Varied Diversified Work Good Skills, Lite Experience Excellent Company Benefits

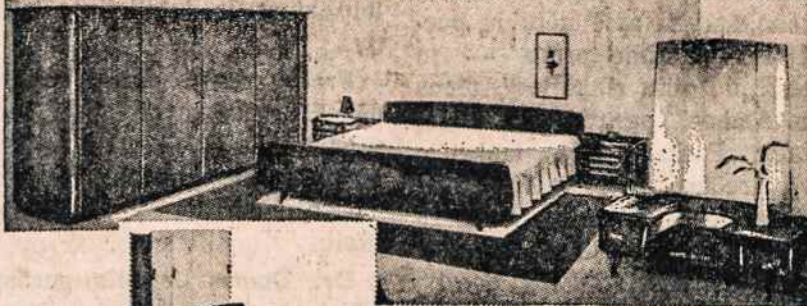
WONDER BREAD

3362 Park Avenue Near E. 166th Street Bronx, N.Y. Equal Opportunity Employer

FIRESIDE RESTAURANT and Country Lounge

Now accepting reservations for a real old-fashioned Thanksgiving Dinner Soup to nuts (fresh fruit too) \$3.95; Children's plate \$2.00 For reservations call — Milford 673-5111 Rte. 101A — Junction 122 Milford Rd., Amherst, N.H.

MEISTERISKA IR KULTURINGA NAMŲ APYVOKA

Plinas namų apstatymas arba pavienis pasirinkimas papuošimui bet kuris baldas. — Šie ir daug kitų iš Vokietijos importuotų baldų miegamųjų apstatymui.

ADOLF SCHRAGER'S FURNITURE

336 East 86th Street — Tel. TR 9-0400 (Tarpe 1-mos ir 2-ros gatvių) Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Seniausia firma JAV-se oficialiai autorizuota V/O Vnesheposlytorgo priimti

DOVANŲ SIUNTINIUS

į Lietuvą ir USSR iš anksto apmokant muitą. Mūsų priitrusių tarnautojų štabas garantuoja klientams:

TIKSLŲ IR NEKLAIDINGĄ PATARNAVIMĄ. GREITĄ IR SAVO LAIKU SIUNTINIŲ ISSIUNTIMĄ. VISI SIUNTINIAI APDRAUDZIAMAI PAGAL VISĄ SIUNTINIO VERTE. ISRUPINAME GAVEJO PARASĄ APIE SIUNTINIO GAVIMĄ.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

yra autorizuota firmos PODAROGIFTS, INC. priimti dovanų užsakymus Sovietų gamybos prekėms ir piniginiams certifikatams.

UZSAKYMAI PAGAL PASIRINKIMĄ. ISITIKINKITE PATYS!

Aplankykite bet kurį mūsų skyrių JAV didesniuose miestuose, kur jūsų patogumui yra didelis prekių pasirinkimas.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106; Tel. 215-925-3455

SKYRIA I:

- PHILADELPHIA, Pa. 19123 — 1013 N. Marshall St. WA 5-8878
BALTIMORE, Md. 21224 — 3206 Eastern Ave. DI 2-2374
SO. BOSTON, Mass. 02127 — 390 West Broadway AN 8-8764
CHICAGO, Ill. 60632 — 4102 Archer Ave. FR 6-6399
CHICAGO, Ill. 60622 — 2242 W. Chicago Ave. BE 5-7788
CLEVELAND, Ohio 44119 — 787 E. 185th Street 486-1836
DETROIT, Mich. 48210 — 6460 Michigan Ave. TA 5-7560
ELIZABETH, N.J. 07206 — 956 Elizabeth Ave. 354-7608
HAMTRAMCK, Mich. 48212 — 11415 Jos. Campau Ave. 365-6350
KANSAS CITY, Kan. 66102 — 18 So. Bethany AT 1-1757
LOS ANGELES, Cal. 90026 — 2841 Sunset Blvd. 382-1568
MIAMI, Fla. 33138 — 6405 Biscayne Blvd. FR 9-8712
MINNEAPOLIS, Minn. 55414 — 217 E. Hennepin Ave. FE 2-4908
NEW BRITAIN, Conn. 06052 — 97 Shuttle Meadow Ave. 224-0829
OMAHA, Nebr. 68107 — 5524 So. 32nd Street 731-8577
PARMA, Ohio 44134 — 5432 State Road 749-3033
PITTSBURGH, Pa. 15222 — 346 Third Avenue GR 1-3712
ROCHESTER, N.Y. 14621 — 683 Hudson Avenue BA 5-5923
NEW YORK, N.Y. 10003 — 101 First Avenue OR 4-3930
SAN FRANCISCO, Cal. 94122 — 1236 9th Avenue LO 4-7981
SEATTLE, Wash. 98103 — 1512 N. 39th Street ME 3-1853
SOUTH RIVER, N.J. 08882 — 168 Whitehead Ave. 257-2113
SPRINGFIELD, Mass. 01103 — 1840 Main St. 736-9636/RE 4-8354
WORCHESTER, Mass. 01604 — 82 Harrison St. 798-3347
TRENTON, N.J. 08611 — 730 Liberty Street LY 9-9163
VINELAND, N.J. 08360 — Parish Hall, West Landis Ave. 691-8423

CENTRINĖ ĮSTAIGA NEW YORKE

220 PARK AVENUE SOUTH, cor. 18th STREET NEW YORK, N. Y. 10003 — Tel. 212 - 982-8410

PIRMAUJANTI DESRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKISKOS SPECIALYBES

SCHALLER & WEBER

AUGŠCIAUSIOS KOKYBES PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios desros Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai Užeikite — išitinkisite!

9 DIDŽIULĖS KRAUTUVĖS 9

- New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047
Ridgewode: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068
Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210
Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116
E. Northport, L.I.: 250-A Lark Field Rd. 516-757-0801
Franklin Sq., L.I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677
Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552
Jackson Heights: 82-10 37th Avenue — DE 5-1154
Poughkeepsie, N.Y.: 450 Main St. — 914-454-9070

GREITOJI PAGALBA. Nenusimink, gauši pagalbą. Ilgai laukti vaistai nuo reumatizmo, rankų, kojų nutirpimo ir skaudėjimo jau gaunami. Tai Deksonio mostis, dabar vadinama "Ree-Leer Rub". Dežutės: 4 uncijų 3 dol., 8 uncijų 5 dol. Persiuntimui pridedama 50c. Kreiptis: Royal Products, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104, arba į Darbininko administraciją, 910 Willoughby Avenue, Brooklyn, N.Y. 11221.

PARDUODAMA VAISTŲ LABORATORIJA ir ofisas. Plačiai žinomi vaistai bei mostis nuo reumatizmo. Labai pelninga įmonė. Rašyti: P. Deken, North Sta., P.O. Box 9112, Newark, N.J. 07104.

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Vienuolynas GL 5-7068
Spaustuve GL 2-6916
Redakcija GL 5-7281
Administracija GL 2-2923

Tėv. dr. Leonardas Andriejus, OFM, lietuvių pranciškonų provinciolas, Amerikos Poetų draugijos (The Poetry Society of America) pakviestas mėnesiniame draugijos susirinkime kalbėti apie lietuvių poeziją. Pakvietimo proga — jo veršinių eilių rinkinio "Amens in Amber" pasirodymas anglų kalba. Paskaita įvyks lapkričio 27, trečiadienį, 8 v.v. Amerikos Poetų draugijos auditorijoje, 122 E. 58th St., New York. L. Andriejaus poeziją skaitys Patricia Pardon. Laukiama ir lietuvių visuomenė, kuriai įėjimas laisvas.

Pašto ženklų paroda ASDA ruošia lapkričio 22-24 New York, naujose Madison Square Garden patalpose. Įėjimas iš 8 Avenue. Valandos: penkt. šešt. 10-10, sekm. 1-8. Šioje parodoje savo stalą turės ir New Yorko Lietuvių Filatelistų draugija. Čia bus daug draugijos narių, pas kuriuos bus galima įsigyti draugijos išleisvų vokių bei leidinių. Parodos metu veiks specialūs US ir UN pašto skyriai. Čia bus parduodami pirmos dienos vokai ir antspauduojami specialiu antspaudu. Draugija savo dalyvavimu paminės 50 metų sukaktį nuo pirmojo Lietuvos pašto ženklų pasirodymo 1918 gruodžio 27.

Rudens Lapų šokiuose gros modernus 5 asmenų orkestras "Back Door Man", kuriame vargonais groja Algis Urbaitis.

Mankštos ir plaukymo grupės pradeda praktikuotis nuo sekančio antradienio, lapkričio 26, Franklin K. Lane mokykloje, 7 val. vak. Registruotis bus galima vietoje.

Center Moriches, L.I., netoli vandens parduodamas 6 kambarių gerai įrengtas namas. Sklypas apdintas medžiais, dekoratyviniais bei vaisiniais krūmais bei gėlėmis. Ideali vieta žuvavimui, poilsiui, pensininkam. Prašoma 21,000 dol. Teirautis vakarais ir savaitgaliais 739-4233.

Laikrodininkas specialistas, lietuvis, išmokęs šio amato Sveicarijoje, taiso įvairių rūšių ir firmų laikrodžius. Darbas atliekamas naujaisiais metodais ir pačiom naujaisiomis priemonėmis. Suregulavimas veltui. Pasiūteiraukit prieš perkdami naujus ir apsisaugokit nuo nesąžiningų pardavėjų. Adresas: John Pašukonio knygynas, 94-17 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. (Woodhaven Blvd. stotis). Darbo val. nuo 9 ryto iki 6 v.v. Tel. HI 1-7747.

LIETUVOS VETERANŲ S-GOS RAMOVĖ
New Yorko skyrius, talkinant Birutietėm, Savanoriams-Kūrėjams ir A. L. Legijonieriams, Lietuvos kariuomenės atkūrimo 50 metų sukakties proga ruošia

lapkričio 30 d.

7:00 v. v.
COLUMBUS CLUB of Woodhaven
86-22 85th Street, Woodhaven, N.Y., salėje

KARIUOMENĖS ŠVENTĖS MINĖJIMĄ

Programoje: atidarymo žodis — V. Alksnis, sk. pirm. paskaita — inž. A. Novickis; montažas: Ažuolai prie Nemuno — J. Rūtenis; deklamacija — V. Česna; invokacija — prel. J. Balkūnas vakariene, šokiai (4 asm. orkestras)

Gruodžio 1 d. 11:00 val. pamaldos Maspetho lietuvių parapijos bažnyčioje.

Stalai ir pavieniai kvietimai (po \$10 asm.), užsakomi pas V. Česną, 556 Leonard St., Brooklyn, N.Y., tel. EV 3-6998 iki lapkričio 24 d. Salės dekoracijos dail. J. Juodžio

Balfo centro valdyba posėdžiavo lapkričio 21. Be eilinių šalpos reikalų kalbėta apie jubiliejinį Balfo seimą, kuris rengiamas kitais metais kovo mėn. Chicagoje. Ta proga išleidžiamas ir jubiliejinis leidinys.

Prašo aukoti drabužius Padėkos dienos savaitgalį ir juos pristatyti į Balfo centrą. Drabužių ypač prašoma iš New Yorko, New Jersey, Conn. lietuvių.

Dr. Domas Jasaitis perėmė "Tėvynės Sargo" redagavimą. Dabar rengiamasi išleisti didelį numerį Lietuvos nepriklausomybės sukakties atžymėti.

Prano Lemberto poezijos knyga spausdinama pranciškonų spaustuveje Brooklyne. Poetas Pranas Lemberas mirė prieš metus Los Angeles. Vėlionies šeima ir draugai metinės metinių proga išleidžia jo visą poeziją.

Naujai išrinktas New Yorko Skautams Remti Komitetas 1968-69 metam: A. Bulotienė — pirm., L. Pilienė — vice-pirm., V. Baliūnienė — išd., V. Vebeliūnienė ir V. Katinas — nariai

Suinteresuotieji dėl siuntinių neprestatymo Lietuvoje teškambina Gr. Mažeikienė tel. VI 5-6722 (naujas numeris).

1969 metam Darbininko spalvotas kalendorius — 1 dol. Nidos kasdien nuplėstamas — 2 dol. Gaunama Darbininko administracijoje, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y. 11221.

KONCERTE DALYVAUS 10 CHORŲ

Dešimtis chorų ir kunigas solistas atliks koncerto programą. Jau tik 2 savaitės iki didžiojo koncerto Brooklyne. Tai įvyks, gruodžio 8, sekmadienį, 4 val. p.p., Franklin K. Lane mokyklos salėje, Jamaica ir Dexter Court, Brooklyn, N.Y.

Koncerte trumpai bus paminėta Lietuvos kankiniai bei persekiojamieji ir Lietuvos Laisvės Kovos Metų užbaiga. Lietuvių giesmių ir dainų pyne atliks šie lietuvių chorai: Angelų Karalienės parapijos — vadovas M. Liuberskis, Brooklyn, N.Y., Apreiškimo parapijos — vadovas Alg. Kačanauskas, Brooklyn, N.Y., Atsimainymo parapijos — vadovas V. Kerbelis, Maspeth, N. Y., Sv. Petro ir Povilo parapijos — vadovas V. Mamajtis, Elizabeth, N.J., Sv. Juozapo parapijos — vadovas A. Aleksis, Waterbury, Conn., Sopulingos

Newark, N. J.

Priešadventinis Svč. Trejybės lietuvių parapijos blynų balius bus lapkričio 24, sekmadienį. Pradžią 4 v. popiet. Nuo 5:30 gros Gutauskų orkestras iš Lindeno. Bus įvairių laimėjimų.

Naujų altorių padarė dail. Jonas Subačius. Altoriaus pašventinimas bus lapkričio 24 d. 10:30 v. Tuoj po pašventinimo bus laikomos koncelebracijos būdu iškilmingos mišios. Mišias aukos: kun. Jonas Scharbus, kun. Juozas Barkus, O.S.B. ir kun. Petras Totoraitis. Altorius padarytas lietuviškame stiliuje, jį aukojo dr. Jokūbas ir Loreta Stukai ir Kazimieras Šipaila.

Kariuomenės šventės proga už žuvusius dėl Lietuvos laisvės mišias užprašė karių ramovė. Mišios bus lapkričio 24 d. 10:30 v.

Balfo vaivus Newarko apylinkėje jau prasidėjo. Komitetas ir parapijos kunigai prašo visus prie vaivus prisidėti.

Darbininkas kiitą savaitę dėl Padėkos dienos šventės išeis tik vieną kartą — antradienį.

Woodhavene North parduodamas atskiras dviejų šeimų namas, kiekvienas butas — 5 kambarių, yra garažas, elektros laidai 220 W., gazo apšildymas, visi kambariai iškloti kilimais, kaina 33,000 dol. Teirautis Pieper Agency, 102-21 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. Tel. VI 7-2242.

Cypress Hills rajone parduodamas pusiau atskiras 3 šeimų mūrinis namas, antram aukšte du butai po 3 kambarius, pirmam aukšte — 6 kambariai. Yra du garažai, naujai įvestas gazo apšildymas. Vieno buto nuoma apmoka visas išlaidas. Teirautis telefonu TA 7-6355.

Dievo Motinos parapijos — vadovė H. Mazur, Kearny, N. J., Operetės Choras — vadovas M. Cibas, Great Neck, N. Y., Rūtos Ansamblis — vadovas A. Kačanauskas, Newark, N.J., Žibuočių sekstetas — vadovas L. Štukas, Hillside, N.J. Kun. Kęstutis Balčys, Amsterdam, N.Y., atliks solo programą.

Atvyksta ekskursijos iš Waterburio, Hartfordo, Philadelphijos ir New Jersey. Tai bus ne paprastas koncertas, o tikra giesmės ir dainos šventė.

Koncerto pelnas skiriamas LKR Šalpai. Aukos, sveikinimus ir skelbimus į programą prašome siųsti LKRS 6409 56 Rd., Maspeth, N.Y. 11378 ar dr. A. Radziviūnienėi, 84-6 110 St., Richmond Hill, N. Y. 11418.

Bilietus galima įsigyti pas rengėjus prie įėjimo. Įėjimo auka 3 ir 2 dol. Jauniesiems 50 c. Pripildykime salę, įvertinkime choristų didelį pasiaukojimą parengti repertuarą be jokio atlyginimo.

Rengėjai: LKRS-LVMS-LKMKD

NEW YORKO ir NEW JERSEY JAUNIMAS
kviečiamas į

PADĖKOS DIENOS ŠOKIUS

lapkričio 29, penktadienį

8 val. vak.

CLUB 880 SALĖJE

880 Jamaica Ave., Cypress Hills, Brooklyn, N. Y.

Gros naujas moderniškas orkestras
Užkandžiai

Įėjimas \$2.00 — Laukiame visų!

Lietuvos Vyčių 41 Kuopa

Milda Kvederienė prie savo audinių tautodailės parodoje lapkričio 17 d. Kolumbo vyčių salėje. Parodą rengė pedagoginių lituanistinių kursų studentai.

TAUTODAILĖS PARODA JAUNIMUI PAREMTI

Praėjusį sekmadienį, lapkričio 17, Kolumbo vyčių salėje Woodhavene buvo surengta tautodailės paroda, kurioje buvo išstatyta bent keliolika stalų su įvairiausiais tautodailės eksponatais. Galėjai ir apžiūrėti ir daug ką nusipirkti.

Parodą rengė lituanistinių pedagoginių kursų studentai. Praeitais metais New Yorke veikė tokie kursai, čia turėjo savo paskaitas. Siemet dėl įvairių aplinkybių studentai nebegalėjo susirinkti. Jie visi išjungė į Chicagoje veikiančių Pedagoginių Institutų, įsirašė į neakivaizdinį kursą. Visom išlaidom padengti ir buvo surengta ši paroda. Patys kursų klausytojai ir jų tėvai visa suorganizavo.

Paroda buvo atidaryta 2 v. popiet, uždaryta vakare 7 v.v. Buvo pasakytos ir atidarymo kalbos. Pradžioje kursų studentas Algis Šimūkonis pristatė mokytoją Alfonsą Samušį, kuris supažindino su kursų darbo ir dabartiniu planu. Sveikinimo žodį tarė ir Lietuvos gen. konsulas A. Simutis.

Kas buvo išstatyta?

Pasieniais buvo išdėstyti stalai, kuriais pasinaudojo atskiri tautodailės meistriai, tautodailės rinkėjai, prekybininkai.

Buvo išstatyta labai daug juostų, juostelių, kurių paskirtis įvairiausia. Audinius papildė: takeliai, priejuostės, pagalvėliai, tautiniai drabužiai, kilimėliai. Labai didelė gintaro kolekcija pasižymėjo daugiausia karoliais, įvairiais gintariniais dekoratyviais mozaikiniais paveikslais; įvairūs odos išdirbiniai, medžio drožiniai, kur sužadai kopytėlių, rūpintojėlių, vyčių ir t.t.

Dalis eksponatų buvo atsiųsta iš Lietuvos. Tai daugiausia dovanos įvairiems žmonėms.

Lietuviškų kalėdinių kortelių galima gauti Darbininko administracijoje. Dežutė iš 15 kortelių kainuoja 1.25 dol. Prašoma iš anksto užsisakyti, kad laiku galėtumėte išsiųsti.

ISKILMINGA SKAUTŲ SUEIGA

(atkelta iš 6 ps.)

1919 pradžioje visi skautų vadovai ir vyresnio amžiaus skautai buvo sudarę aktyvų būrį ir vykdė pavojingus uždavinius. Vėliau Lietuvos kariuomenės vadovybė išreiškė padėką už tokį skautišką tarnavimą Tėvynei.

Mielos Sesės ir Broliai! Kviečiu jus visus iš pirmųjų Lietuvos skautų ir skaučių septynis dvasinės stiprybės. Į naują Sąjungos dešimtmetį ženkite su tokiu pasiryžimu skautėti savo dvasioje, kad kiekvieno jūsų skautavimas ir tolimesnis gyvenimas paliktų gilių pėdsakų. Tie pėdsakai tegu atžymi kelią į Lietuvos laisvę.

Tad skautiškai budėkime lietuvių tautos idealų sargyboje!

Padėkos žodžiai

Išeinančioji tutininkė ps. I. Vilgaliene tarė padėkos žodį visoms su ja kartu dirbusioms vadovėms ir visoms sesėms, gražiai reprezentavusioms New Yorką V-je tautinėje stovykloje. Taip pat šiltą žodį skautams tarė ir parapijos klebonas kun. J. Aleksiusas.

Pakelti

Eilė skautų-čių pakelti į vyresniškumo laipsnius. Į vyr. skiltin. vyr. sk. sl. Danutė Leveckytė, vyr. sk. sl. Aldona Marijošienė ir vyr. sk. sl. Aldona Samušytė. Į skiltin. Yolanda Ivauskaitė, Marytė Matulaitytė ir Joana Strazdytė. Į paskiltininko-ės Rasa Milukaitė, Gintaras Miklas ir Saulius Siemaška.

Pasikeitimai

Taip pat įvyko visa eilė pasikeitimų tunto vadijoje. Aušros d-vės draugininkei vyr. sk. sl. Audronei Skobeikaitei pasitraukus, jos pareigas perėmė vyr. sk. v. sl. Aldona Samušytė. Paukštyčių d-vė iš vyr. sk. sl.

priekaištų. Tiksliai naudojami įvairios medžio rūšys, panaudojamos jų skirtingos natūralios spalvos, jų puošta.

Dėl lietuviškų lėlių

Beveik ant visų stalų buvo lietuviškų lėlių. Daug kas daro, įvairiai siuvinėja, puošia. Tai tikrai kruopštus miniatiūrinis darbas. Tai daugiausia poilsio darbas. Iš tokio daug ko reikalauti ir nebūtų. Bet vieno norėtusi, kad ir ten būtų išlaikytas lietuvių tautinių drabužių charakteris. Dabar lėlė maža, o ornamentai dideli. Žinia, sunku smulkiai ornamentuoti, bet čia ir glūdi visa lėlės paslaptis, kad miniatiūroje sutelkti lietuviško kostiumo atributai.

Parodą aplankė gana daug žmonių. Laimėjimam buvo leisti Vinco Krėvės raštai — laimėjo Marija Budraitienė-Ažuolaitė, 3 Čiurlionio reprodukcijos — laimėjo p. Kulikauskienė, didelė lietuviška lėlė — laimėjo V. Jonuškaitė-Leskaitienė. (p.j.)

perėmė vyr. sk. sl. Gražina Siemaškaitė. Iš Ūkio Vedėjos pareigų pasitraukė ps. B. Kidolienė.

Įžodis

Prieš išrikuotą vėliavų eilę išsiriкуota visa eilė paukštyčių kandidačių duoti jaun. skautės žodį. Žodį davė Aldona Bulotaitė, Jolita Gudaitytė, Viktorė Jonynaitė, Rima Valaitytė ir Birutė Bivainytė. Skautės žodį davė Aura Ošlaipaitė. Davusiomis žodį gerojo darbelio ir Tėvynės magzelius užrašo s. kun. J. Pakalniškis ir visų mamytės.

Iš paukšt. "Pušelės" d-vės į skaučių Birutės d-vę kandidatėmis perkeltos: R. Blažaitytė, R. Vilgalytė ir K. Jonynaitė. Taip pat negalime pamiršti ir mūsų naujų vyr. skaučių, davusių vyr. skautės žodį Tautinėje Stovykloje, kurios pirmą kartą pasirodė New Yorko su-eigoje devinties melynus kaklaraiškčius, būtent: psl. D. Bagdžiūnaitė, psl. L. Erciūtė, sl. G. Siemaškaitė, sl. K. Garunkšytė, sl. A. Kidolytė, sl. M. Matulaitytė.

Daugelis skautų-čių iš Geležinio Vilko, Šarūno ir Birutės draugovių įsigijo visą eilę specialybių ir aukštesnius patyrimo laipsnius tautinėje stovykloje. Sveikintini jie už tokį darbštumą.

Išnešus vėliavas ir pasibaigus oficialiai sueigos daliai, s. kun. J. Pakalniškis parodė savo filmus iš skautiškų stovyklų, pradant 1953 m. jubiliejine stovykla ir baigiant 1968 V-ja tautine stovykla. Daugelis jau suaugusių ir vedusių skautų pamatė save dar su raudonu vilkiuko ar paukštytės kaklaraiškčiu. Visi buvo dėkingi kun. Pakalniškiui už tikrai įdomius filmus. B.K.

SPORTAS

LAK: SCHWABEN
SC 1:2(1:2)

Pereitą sekmadienį Lietuvių Atletų Klubo pirmoji futbolo komanda pralaimėjo pirmenybių rungtynes prieš švabus paskėme 1:2. LAK žaidė šios sudėties: Jankauskas; Bandžiukas (II kėl. Malinauskas I), Malinauskas I, Budraitis, Kreicas; Vainius II, Vainius III, Malinauskas II, Mrozinskas, Market, Sileikis (Jurkuvėnas).

Pirmas pralaimėjimas savoje East NY aikštėje šį sezoną. Be Klivečkos ir Remezos žaidė mūsų, pasirodė labai blankiai ir pralaimėjo visai pelnytai. Vargai prasidėjo nuo vartininko Jankausko, tą savaitę tapusio trečią kartą tėvu. Prie sveikinimo reikia jungti ir papėkimą — abu įvarčiai lengvai laikomi. Gynime vyrukai rodo iš tuomens ir liemens, bet kamuolio nepajėgdavo net per vidurio liniją permesi. Vidurio aikštėje visiškai kamuolio nevaidymo pasižymėjo Mrozinskas. Kraštinių puolikų visai nesimatė. Rungtynių pradžioje mūsų šiek tiek įvarčiu vedė 1:0. Po šio pralaimėjimo teko smukti iš 6 vietos į dešimtąją.

Šeštadienį jaunučiai į rungtynes prieš NY Hota visai nestojo. Turima sunkumų su sudėtimi ir susisiekimo priemonėmis. Mažučiai tuo tarpu pelnė pergale pasekme 2:0 prieš Colombi. Mūsų šiek tiek sudėtis: Katinas; Šilbajoris, Beleckas, Kerekes I; Strazdas, Blaževičius; Birutis II, Galinis, Labutis, Birutis I, Kerekes II (Bobelis). Beje, šios komandos žaidikas Petrikas, sužeistas anksčiau, jau grįžo iš ligoninės namo, ir savo komandos draugų nekankintai laukiamas grįžtant aikštėn.

Ateinantį šeštadienį mažučiai žaidžia 1:45 val. prieš BW Gottschee, o jaunučiai (jei sugebės pasirodyti) 3 val. taip pat prieš Gottschee. Abejos rungtynės įvyksta Kissena parke Flushing, L.I.

Pirmoji komanda turi pirmenybių rungtynes prieš American — Czekoslovak, Central parke Manhattane, 2:30 val.

Atletas

Pranešama Darbininko skaitytojams, kad šiomis dienomis pasištas 1969 metų spalvotas Darbininko kalendorius, kurį piešė P. Jurkus. Kalendorius patrauklus ir skaitytojai labai prašomi aukoti bent 1 dol. išlaidom padengti. Yra skaitytojų, kurie paaukvoja net keletą dolerių spaudos reikalom, bet daugelis per eilę metų neprišuncia jokios aukos spaudai paremti. Todėl šiais metais kviečiame visus skaitytojus prisidėti nors mažą auką. Kas norėtų gauti daugiau 1969 metų kalendorių, prašom kreiptis į Darbininko administraciją pridedant 1 dol. išlaidoms.

Visi padėkime

LIETUVOS KANKINIŲ VARDĄ

jamžinti paminklinėje lietuvių kopyčioje šv. Petro bazilikoje Romoje. Laiko jau nedaug. Neatidėliokite įrašyti save ir savuosius kopyčios kūrėjus tarpe.

Aukoms adresas:

LITHUANIAN MARTYRS
CHAPEL FUND

2701 West 68th Street
Chicago, Ill. 60629